

muziekwereld

(On)veiligheid

vakbond voor musici

Deze *Muziekwereld* staat in het teken van veiligheid. En van onveiligheid. In alle opzichten: sociale veiligheid, fysieke veiligheid, maar ook economische veiligheid, de zekerheid van een dak boven je hoofd. Een kernbehoefte, zoals columnist Maurits Fondse (p. 39) terecht opmerkt.

En een kernactiviteit, een kernstreven voor Ntb/Kunstenbond, voor elke vakbond en beroepsorganisatie: bestaanszekerheid en eerlijke werkomstandigheden voor al onze leden.

Uiteraard is veiligheid een ideaal, een punt op de horizon dat nooit ultiem bereikt kan worden. Misschien maar goed ook, omdat het leven ook risico is. Omdat kunst, omdat muziek en cultuur risico is. Omdat ondernemen risico is. Omdat zonder risico het leven, en zeker de muziek, oorverdovend saai zou worden. Het gaat er dan ook niet om onredelijke eisen te stellen aan veiligheid en zekerheid in ieder opzicht van ons bestaan. Maar wel om een redelijk midden te vinden. Een situatie waarin met respect met elkaar wordt omgegaan. Sociaal en economisch. Waarin een eerlijke betaling voor werk een algemeen geaccepteerd principe is en waarin machtsposities niet tot machtsmisbruik kunnen leiden. Waarin gelijke gevallen gelijk behandeld worden.

Goed nieuws is dan ook dat Ntb/Kunstenbond in september met de NPO (de Nederlandse Publieke Omroep) overeenkwam dat ook voor optredens in de media dat principe leidend zal moeten zijn: een eerlijke betaling voor werk (zie ook p. 21). De sector sloeg daarnaast, op initiatief van de NVPI, de handen ineen om te werken aan een veiligere werkomgeving (zie p.6). De positie van kunstenaars en artiesten staat dankzij

jarenlange lobby vol op de kaart van ook de overheid.

Maar het mag niet bij enkel mooie woorden over fair practice blijven.

Rond het ter perse gaan van dit nummer verscheen de miljoenennota. Een citaat uit de toelichting bij de begroting van het ministerie voor Onderwijs, Cultuur en Media (OCW): “Er is geld nodig om [de culturele] sector te laten herstellen, vernieuwen en groeien. Vanaf 2023 besteedt het kabinet hiervoor jaarlijks € 170 miljoen. Hierbij draait het vooral om het verbeteren van de arbeidspositie van mensen die een baan in de culturele en creatieve sector hebben. Dat gebeurt bijvoorbeeld door: meer opdrachten voor zzp'ers; betere arbeidsvoorwaarden [en] speciale aandacht voor jongeren en startende makers.”

Het zijn kleine stappen in de juiste richting. Stappen die soms moeten worden afgedwongen. De Kunstenbond start daarom definitief een procedure tegen de staat (zie p. 5), omdat ongelijke behandeling van de cultuursector, en vooral de zzp'ers in de sector, niet onbestraft mag blijven. Zoals we zullen blijven betogen dat fair practice maar vooral fair pay meer dan woorden van vrijblijvenheid en een mooi streven moeten zijn: het moeten concrete subsidievoorwaarden worden. Alleen zo komt er verandering en ontstaat een eerlijke en veilige werkomgeving.

Erwin Angad-Gaur

senior adviseur Ntb/Kunstenbond en directeur VCTN

wat speelt er?

4 Kort nieuws

interview

6 Grensoverschrijdend gedrag in de muzieksector

column Will Maas

15 Veiligheid

vers geperst

16 cd-recensies

19 VCTN-nieuws

EHBO

20 Veiligheid bij geluidsproductie

21 Belangrijke stap in fair pay met NPO

22 Winnaars Gouden en Zilveren Notekraker

auteursrecht

26 Repartitie: een (her)verdeling van weelde?!

column Stan Rijnen
29 Security in Sevilla

veiligheid

30 Naar een veiliger muzieklandschap en nachtleven

34 Cultuursector staat voor ongekende uitdagingen

36 Zonder eerlijke betaling is machtsmisbruik niet aan te pakken

37 De favoriete compositie van...

column Maurits Fondse

39 Over (on)veiligheid

Ntb-verzekeringen

40 In goede en slechte tijden; blij verzekerd!

onder de leden

42 Rolf Delfos

colofon

Muziekwereld is het blad van de Ntb, de vakgroep Muziek van de Kunstenbond

Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR Amsterdam
T: 020-2108050
E: info@kunstenbond.nl
I: www.ntb.nl

vakbond voor musici

Ntb/Kunstenbond is van maandag t/m donderdag bereikbaar van 10:00 - 13:00 uur of per e-mail via info@kunstenbond.nl

Voor juridische vragen kunt u dagelijks vanaf 13:00 uur bellen met de juridische helpdesk via 020-2108052 of e-mail via juridischadvies@kunstenbond.nl

Redactie:

Erwin Angad-Gaur (hoofdredacteur), Jeroen Akkermans (eindredacteur) en Will Maas

Met medewerking van:

Maurits Fondse, Bjorn Schipper, rakenDra Smit, Jimmy Tigges, Michael Klier, Patrick Onderweegs, Karin Boelhouwer, Anita Verheggen, Roy ter Haar, Femke Strik, Hannah Lindo, Peter van den Bunder, David Cok

Illustraties

Robert Swart

Basisvormgeving / Lay-out:

Robert Swart

Drukwerk

Vellendrukkerij BDU, Werkendam

omslag: Tim Marshall

Ntb/Kunstenbond

Bestuur

Will Maas (voorzitter),
Ellister van der Molen (secretaris/penningmeester),
Guus Bleijerveld,
Daan van der Bruggen,
Patrick Onderweegs,
Simone Vierstra

Bureau

Administratie en helpdesk

Secretariaat info@kunstenbond.nl

Juridische zaken/contracten juridischadvies@kunstenbond.nl

EHBO-project (over muziekproducties)

rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl

Werkgebieden

Lichte muziek en artiesten:

Anita Verheggen anitaverheggen@kunstenbond.nl
Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

pop:

Will Maas willmaas@kunstenbond.nl

Orkesten

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Muziekdramatische kunst:

Pepijn ten Kate pepijntenkate@kunstenbond.nl

Kamermuziek:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Auteurs- en Naburig Recht:

Erwin Angad-Gaur erwinangadgaur@kunstenbond.nl

Muziekonderwijs:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Wat speelt er?

Leden van de Ntb/Kunstenbond stemmen in met cao Nederlandse Orkesten en cao Remplaçanten

Leden van de Ntb/Kunstenbond hebben in ruime meerderheid vóór het onderhandelingsresultaat van de cao Nederlandse Orkesten 2021-2022 en de cao Remplaçanten 2021-2022 gestemd. Een belangrijke winst is een salarisverhoging van 5%. Er zal zo snel mogelijk een eenmalige uitkering worden verstrekt over die verhogingen per 1 januari 2021 (2%) en 1 januari 2022 (3%) tot nu. De nieuwe cao's hebben daarnaast een vernieuwd hoofdstuk Loopbaan en Ontwikkeling. Het uitgangspunt is hierbij

dat musici in dienst van het orkest succesvol, gezond en met plezier moeten kunnen werken en zich met het oog daarop permanent ontwikkelen. Aan musici worden hoge eisen gesteld op muzikaal, fysiek en mentaal gebied. Het vraagt van hen permanente zorg om blijvend aan deze eisen te voldoen. De werkgever wil musici daarbij - zowel in arbeidsvoorwaarden als in de organisatie van het werk - faciliteren, bijvoorbeeld

“Wij zijn blij dat ook musici in de Nederlandse orkesten hun salaris zien stijgen. 5 % over 2021 en 2022 en een nabetaling over de afgelopen maanden is hard nodig om toenemende kosten het hoofd te bieden. En natuurlijk gaan we snel door met gesprekken voor volgend jaar. Loon- en prijscompensatie van het Rijk is hard nodig om orkestleden blijvend voor de orkesten te behouden”.

Karin Boelhouwer, belangenbehartiger Orkesten

door rekening te houden met de planning van werk- en hersteltijd en gelegenheid tot voorbereiding en zelfstudie. Een sociaal veilige en prettige werkomgeving is eveneens belangrijk, waarvoor werkgever én werknemer/remplaçant verantwoordelijkheid dragen. Het is belangrijk dat musici zich kunnen en durven uitspreken wanneer dat wenselijk is, in gesprek met leidinggevenden maar ook onderling. Dankzij de kritische blik van de leden, die het eerdere onderhandelingsresultaat van de cao Nederlandse Orkesten wegstempden, is daarnaast het nieuwe hoofdstuk Planning aangepast. De cao biedt nu meer

garanties voor werknemers, die niet langer beschikbaar hoeven te zijn op korte termijn indien er andere werk- of privéverplichtingen zijn. De Kunstenbond zal goed monitoren of dit uitgangspunt wordt nageleefd. De Kunstenbond is blij met dit resultaat, dat tot stand kwam na uitgebreide onderhandelingen en oplettende leden. De gesprekken over een nieuwe cao vanaf 2023 vinden binnenkort plaats, waarbij uiteraard ook de toenemende alledaagse kosten hoog op de agenda staan.

performers
Sena

Sena Performers Muziekproductiefonds laatste ronde in 2022

De deadline van de laatste aanvraagronde van het Sena Performers Muziekproductiefonds in dit jaar is zondag 13 november a.s. Alleen professionele musici kunnen een aanvraag doen bij het fonds. Het fonds biedt musici de kans om met subsidie een kwalitatief hoogwaardige geluidsopname te maken. Je kunt maximaal € 5000 aanvragen om de productiekosten van geluidsopnamen te financieren. Twee derde van dit bedrag is een subsidie en een derde een renteloze lening. Aanvragers moeten het geleende bedrag binnen twee jaar terugbetalen aan Sena en het fonds financiert nooit meer dan 50% van het totaalbudget. De andere betrokken partijen moeten eenzelfde bedrag bijleggen om tot een finished

foto: Robert Swart

product te komen. De subsidievoorwaarden staan op de website van Sena en je kunt er een digitaal aanvraagformulier downloaden en invullen. Voor meer info: www.sena.nl

Let op: Ntb/Kunstenbond-leden kunnen hun cd/muziekproductie laten recenseren in dit magazine. Stuur je cd/muziekproductie en bio naar de Ntb/Kunstenbond, t.a.v. R. Smit, Oostenburgervoorstraat 152, 1018 MR Amsterdam (rakendrasmit@kunstenbond.nl). Mail info over je muziekproductie naar Rolf Delfos via: lordsoffle@gmail.com voor het radioprogramma

Op 21 augustus jl. overleed Ruud Zinzen op 67-jarige leeftijd. Een groot verlies voor allereerst zijn naasten, maar ook voor de Ntb, zijn voormalige collega's en haar leden.

Ruud was van 1990 tot de zomer van 2018 werkzaam bij de Ntb. Hij was onder meer hoofd van de administratie en eindredacteur van het blad *Muziekwereld*. Daarnaast onderhield hij de contacten met onder meer de verzekeraar van de Ntb-polis en met andere leveranciers van service aan de leden. Veel leden werden rechtstreeks door hem geholpen binnen de eerste-

foto: Anita Verheggen

lijnschulp van de Ntb, met antwoorden op hun meest prangende vragen.

Ook intern was Ruud een rots in de branding, een verbinder binnen de werkorganisatie, die wij sinds

zijn vertrek bij Ntb/Kunstenbond wegens gezondheidsredenen in 2018 node hebben moeten missen. Zijn overlijden laat een groot gat achter.

Wij willen hem hier een laatste maal danken voor zijn grote inzet voor de Ntb en voor alle musici in Nederland. Wij wensen zijn nabestaanden sterkte in deze moeilijke tijd.

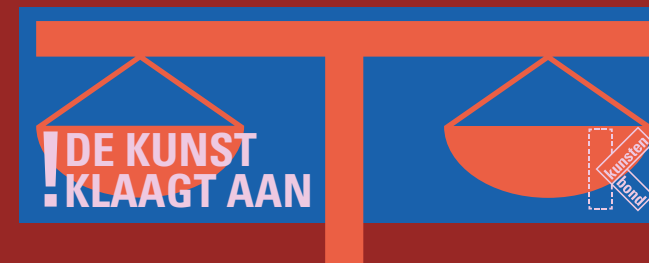
Ruud, we zullen je missen.

Dutch Jazz op Sublime FM.

Je kunt je muziekproductie ook aanmelden via het formulier op de website van Dutch Perfor-

mers House: www.dutchperformershouse.nl. Releases van cd's/muziekproducties die met steun van het fonds tot

stand zijn gekomen worden besproken op deze website en op de Facebookpagina van het productiehuis.

Staat wijst aansprakelijkheid af, Kunstenbond zet rechtszaak door

Op 5 juli verstuurde de Kunstenbond, samen met negen gedupeerde leden, een aansprakelijkstelling naar de staat voor de rekening van de onevenredige schade die zzp'ers in de culturele en creatieve sector tijdens de coronacrisis hebben geleden. Eind augustus kwam hierop reactie: het Rijk wijst haar aansprakelijkheid af. Dat betekent dat de Kunstenbond naar de rechter stapt.

Gedegen onderbouwing ontbreekt in reactie

De Kunstenbond is teleurgesteld in de reactie van de landsadvocaat, die namens de staat optreedt in juridische procedures. In de aansprakelijkstelling wordt zorgvuldig onderbouwd hoe de Nederlandse overheid bepaalde groepen zzp'ers, die door de aard van de maatregelen en gebrek aan passende steun dubbel zijn benadeeld, door de staat in de steek zijn gelaten. Maar in de reactie van de overheid wordt de aansprakelijkheid afgewezen zonder op de inhoud van de claim van de Kunstenbond in te gaan.

Ongelijk getroffen, ongelijk gesteund

Dat zzp'ers onevenredig zijn getroffen tijdens de crisis is al lang aangetoond, onder meer in 2021 door de Boekmanstichting. Cijfers die over dit onderwerp worden gepubliceerd liegen er niet om: flexibel werkenden en zzp'ers vingen financieel gezien de grootste klappen van de crisis op. Bovendien was de unieke en zwakke arbeidsmarktpositie van zzp'ers vóór corona al bekend bij de overheid; de sociaal-economische raad adviseerde immers al in 2016 dat de overheid haar verantwoordelijkheid moest nemen en in moest grijpen. Ondanks al deze signalen is het beleid hier niet op aangepast. De afwijzende en ontkennende reactie van de staat, die hier in het belang van de zaak niet concreter gedeeld kan worden, wekt dan ook verbazing.

Kunstenbond stapt naar de rechter

Met de afwijzing gooit de staat de deur dicht voor een verdere dialoog over mogelijke compensatie voor culturele zzp'ers. De Kunstenbond ziet zich dan ook genooddaakt om naar de rechter te stappen. De afwijzing van de staat bevat meer dan genoeg aanknopingspunten om de dagvaarding verder mee in te kleden, dus wij gaan strijdbaar verder.

De Kunst klaagt aan: doe mee en meld je schade

Gedupeerde zzp'ers en flexibel werkenden, of ze nou lid zijn van de Kunstenbond of niet, worden aangemoedigd om hun schade te delen via www.kunstklaagtaan.nl. Hoe zichtbaarder de schade, hoe duidelijker onze claim namelijk wordt. Wij gaan in elk geval verder met vechten voor de werkenden in de sector. Help je mee ons geluid te versterken?

Grensoverschrijdend gedrag in de muzieksector

Naar aanleiding van de uitzending van Boos!, over de misstanden bij The Voice of Holland, stelden 29 zangeressen in een open brief grensoverschrijdend gedrag in de muziekindustrie aan de kaak. De NVPI haakte direct in op de noodkreet en suggesties om dit gedrag tegen te gaan.

tekst: Jimmy Tigges fotografie: Minke Faber

Vrijwel direct na publicatie van de brief, onder anderen ondertekend door Claudia de Breij, Laura Jansen en Roufaida Aboutaleb, zocht de NVPI contact met een vertegenwoordiging van de zangeressen en stelde de brancheorganisatie een taskforce in. 'Ze hebben een krachtig signaal afgegeven dat we niet kunnen of willen negeren', verklaarde algemeen directeur Anne de Jong in een bericht. 'We besloten om meteen in actie te komen zodat we het probleem in kaart kunnen brengen en samen kunnen bouwen aan een inclusieve industrie waarin eenieder zich veilig weet – ongeacht leeftijd, gender, sekse, huidskleur, religie of wat dan ook.'

De door diversiteits- en inclusie-experts Janice Deul en Eske van Egerschot aangestuurde taskforce stelde zich ten doel zicht te krijgen op wat er speelt op het gebied van grensoverschrijdend gedrag in de volle breedte, te onderzoeken hoe dit gedrag kan worden voorkomen en na te gaan hoe adequate hulp kan worden geboden aan de slachtoffers. De Jong: 'Uiteindelijk moeten we toe naar een

cultuuromslag, in onze industrie en in de maatschappij. Onze mooie branche wil hier zijn verantwoordelijkheid in nemen.'

De NVPI wil voor haar organisaties en leden 'een sociaal veilig werkklimaat' creëren. 'Een klimaat waarin eenieders talent kan floreren, eenieders grenzen worden gerespecteerd en eenieder de ruimte heeft om zichzelf te zijn. Een dergelijke cultuuromslag is een traject van lange adem, dat van eenieder betrokkenheid vraagt.'

Een ondersteunende werkgroep, met vertegenwoordigers van Buma Cultuur, MMF, STOMP, BAM Popauteurs, NMUV, NVPI, Ntb/

Kunstenbond, Kunstenbond, VNPF, Warner Music en VCTN, is inmiddels opgegaan in de taskforce die mogelijk nog zal worden uitgebreid met een vertegenwoordiging vanuit de techniek en het muziekonderwijs.

Alle deelnemers onderschrijven de urgentie en zijn sterk geëngageerd, licht De Jong desgevraagd toe. 'Tege-lijkertijd is er het besef dat dit belangrijke project met vertegenwoordigers uit zoveel gremia vraagt om zorgvuldigheid en geen overhaaste aanpak kan hebben. Het streven is om voor eind 2022 met meer duidelijkheid en afspraken te komen waarmee grensoverschrijdend gedrag in de sector aangepakt kan worden.'

'Ze hebben een krachtig signaal afgegeven dat we niet kunnen of willen negeren'

Anne de Jong is algemeen directeur NVPI, brancheorganisatie van de entertainmentindustrie, voorzitter Platform Creatieve Media Industrie en co-voorzitter Federatie Auteursrechtbelangen. Tevens is hij voorzitter van de Taskforce Go!

Janice Deul

Zijn er wat betreft grensoverschrijdend gedrag veel verschillen tussen de muzieksector en andere branches en beroepsgroepen?

‘Zeker. Het is een maatschappijbreed fenomeen, maar sommige aspecten maken de muziek- of entertainmentsector extra kwetsbaar. Zoals het dicht op elkaar werken op ongewone werktijden, of het afhankelijk zijn van één specifieke persoon. De grens tussen werkvloer en niet-werkvloer is diffuus, de gedragscodes zijn niet altijd voor iedereen duidelijk. *Writing camps* creëren settings waarin je extra kwetsbaar bent. Het is gezellig, je bent samen iets aan het creëren, dan ontstaat een diffuse situatie. Het gaat niet alleen om seksueel grensoverschrijdend gedrag, maar evengoed om racisme en stelselmatig pesten. Dat wordt vaak vergeten.

Elders zoeken slachtoffers bestaande meldpunten of klachtenlijnen niet snel op. Ze schamen zich voor het misbruik, denken dat het hun eigen schuld is of dat het ‘normaal’ is binnen een sector of bedrijf. Dat speelt ook in de muziekindustrie. Vaak weet men niet dat er vertrouwenspersonen zijn of ziet men er enorm tegenop om die te benaderen. Vertrouwenspersonen zijn dikwijls niet onafhankelijk. Slachtoffers zijn bang voor repercuties.’

In de open brief pleiten de zangeressen voor een eigen meldpunt, maar dat is er toch al in de vorm van Mores?

‘Bij Mores kan in principe iedereen uit de creatieve sector terecht. We willen daar als muziek- en entertainmentwereld formeel deel van uitmaken. Om aan het toenemende aantal klachten te kunnen voldoen en de hele sector te kunnen representeren is een professionaliseringsslag nodig. Qua bereikbaarheid en zichtbaarheid moet het beter en idealiter wordt gewerkt met vertrouwenspersonen in wie eenieder zich kan herkennen.’

Hoe vind je dat de NVPI heeft gereageerd op de brief?

‘Heel adequaat. Men zei: ‘Hier moeten we iets mee’. Niet alleen verbandjes plakken, maar er moet een culturomslag komen. Daar is de hele industrie bij gebaat. Het is belangrijk dat zo’n verandering wordt gedragen en uitgedragen door de sector zelf, op beleidsmatig en op uitvoerend gebied. Na de berichten over *The Voice* wilde iedereen ad hoc een meldpunt uit de grond stampen. De NVPI zei: het gaat om een culturomslag, op alle niveaus. Ook bij mensen die oprecht niet weten wat er speelt. Dat is een traject van lange adem. Wat er nu gaande is, stemt hoopvol.’

Wat vind je van de suggesties in de brief om gescheiden trainingen aan mannen en voorlichting aan vrouwen te geven?

‘Ik kan mij voorstellen dat vrouwen zich op enig moment veilig voelen in een groep met alleen vrouwen. Geef workshops voor iedereen, maar las daarnaast specifieke contactmomenten in of zorg voor *safe spaces*, waar vrouwen met elkaar kunnen praten. Er moet nog zoveel gebeuren, maar voorlopig heeft het meldpunt prioriteit. Daarnaast zijn we bezig met het opstellen van een gedragscode. Uit gesprekken met HR-afdelingen van NVPI-leden bleek dat er behoefte is aan een handzame, zichtbare, toegankelijke gedragscode voor de gehele sector: ‘Dit zijn de huisregels binnen onze organisatie, sta hier bij stil.’ Bij grote organisaties beslaan die regels soms 25 A-viertjes. Dat werkt niet. Het is belangrijk dat zo’n code op alle grote festivals komt te hangen. In liften, kantines, studio’s, met de boodschap: dit is wat wij willen zijn in dit bedrijf. De muziekindustrie moet een veilige omgeving bieden aan eenieder, ongeacht sekse, gender, huidskleur, beperking, of wat dan ook. Dan kan echt al het talent floreren op elk gebied.’

‘Niet alleen verbandjes plakken, maar er moet een culturomslag komen’

Janice Deul is mode- en cultuuractivist, moderator, curator, publicist, journalist, public speaker. Zij heeft als expert D&I (Diversiteit en Inclusie) een adviserende rol in de Taskforce Go! van de NVPI.

Erwin Angad-Gaur

Ben je geschrokken van de open brief?

‘Nee. Het heeft mij eerder verbaasd dat #MeToo al lang speelde, maar aan Nederland een beetje voorbijging. Ruim twintig jaar geleden werd ik door iemand aangesproken uit de klassieke muziek. Mijn oren klapperden als popjongen dat zoiets ook daar voorkwam. Mij werd toen uitgelegd dat juist de klassieke muziek met een ouderwets hiërarchische piramidestructuur kwetsbaar was voor misbruik.

Dankzij de uitzending van Boos krijgt #MeToo nu ook hier breed aandacht. Het gebeurt vooral in situaties waarin machtsverschillen bestaan. Daarbij heb je wel degelijk ook de andere kant van het verhaal. Er zijn ook vrouwen of mannen die carrière maken door met iemand in bed te duiken. Dat is eerder corruptie dan #Metoo, maar feitelijk ook machtsmisbruik door degene die gunsten verleent tegen seks. Daarnaast gaat het bij veiligheid ook om acceptatie van homoseksualiteit en culturele achtergrond, dus niet louter om man-vrouw kwesties.

Het is belangrijk met al deze zaken bezig te zijn, maar ook om niet door te schieten. Ik word de laatste tijd bijvoorbeeld door meerdere mannelijke conservatoriumdocenten aangesproken dat ze geen een-op-een les meer willen

geven aan vrouwelijke studenten. Dat zeggen ze niet in het openbaar, want ze zijn bang voor de reacties. Dat is niet erg constructief. Er is begrip van iedereen nodig. En er moet veiligheid bestaan voor daadwerkelijk gesprek en onderling begrip.’

Wat vind je van de voorstellen om trainingen te geven aan vrouwen en voorlichting aan mannen?

‘Waarom dat hij-zij-denken? Gedwongen naar een cursus gaan lost ook niets op, kan zelfs averechts werken. Bewustwording is belangrijker. Je moet de ene angstcultuur niet door een andere vervangen.’

Is zo’n breed samengestelde taskforce werkbaar?

‘De enige manier om er iets aan te doen is met zijn allen. Dat we er op initiatief van de NVPI nu samen mee bezig zijn is best bijzonder. Het gaat om bewustwording en om preventie, maar uiteraard ook om hulp aan slachtoffers.

Een centraal probleem is dat veel mensen weggijken. Bij The Voice zat het, lijkt het, in de natuur dat er mensen omheen stonden die er lacherig over deden. Wat mij opvalt is dat er ook vrouwelijke prominenten bij betrokken waren die toen zaken naar buiten kwamen schande spraken van mannen die erbij stonden en hun mond hielden, zonder dat zij naar eigen zeggen zelf iets gezien hadden. Dat vond ik vreemd. Het is van tweeën een: of die vrouwen stonden er ook bij en hielden ook hun mond. Of ze stonden er niet bij en weten ook niet wat die mannen gezien hebben.

We moeten volgens mij allemaal beter opletten en onze mond durven opentrekken. Ik heb er vertrouwen in dat er door de hele samenleving verbetering kan komen, maar ik zie ook de polarisatie. Er is een mentaliteitsverandering nodig. We moeten proberen iedereen mee te krijgen, ook degenen die het vooral onzin vinden.’

‘We moeten proberen iedereen mee te krijgen, ook degenen die het vooral onzin vinden’

Erwin Angad-Gaur is schrijver, componist/tekstschrijver, musicus. Hij is onder meer directeur van VCTN, senior adviseur van Ntb/Kunstenbond, voorzitter van Platform Makers en is lid van de Taskforce Go!

Phaedra Kwant

Wat vind je van het initiatief van de open brief?

‘Elk initiatief om dingen over dit onderwerp helder te duiden is per definitie goed. De brief gaat specifiek over zangeressen, maar het geldt voor alle vrouwen in onze sector: instrumentalisten, boekers, technici, enzovoort. Wat mij betreft had het dus iets breder gemogen.’

Vind je gescheiden trainingen aan vrouwen en voorlichting aan mannen een goed idee, zoals de ondertekenaars voorstellen?

‘Dat zou kunnen werken: dat vrouwen in eerste instantie in een veilige omgeving hun verhaal kunnen vertellen, leren hoe ze kunnen reageren en waar zij terecht kunnen bij grensoverschrijdend gedrag. Maar het lijkt mij zinvol dat mannen en vrouwen met elkaar hierover praten. Ik heb veel mannelijke collega's gesproken die zich kapot geschrokken zijn, erkennen dat ze jarenlang actief onderdeel waren van die machocultuur, grove 'grappen' tegen en over vrouwen hebben gemaakt maar nooit beseften wat dat teweeg kan brengen. Er werd me meerdere keren gevraagd: geef me duiding, voorbeelden, vertel me wat je meemaakt als vrouw in dit vak en help me van mijn blinde vlek af. Door met elkaar hierover te spreken, worden ogen geopend. Wat kan wel en wat niet? Er wordt ook gevraagd: mag ik dan niet meer flirten, een knuffel geven of een compliment over iemands uiterlijk maken? Jawel, maar weet bij wie dat wel

en bij wie dat niet kan. Bij een collega die je jarenlang kent kun je wellicht meer maken dan bij een nieuwe invalser in de band, hoe zelfverzekerd die ook lijkt. Het is vaker gezegd: iedereen heeft zijn of haar 'eigen erg'. Wat door de een wordt geïnterpreteerd als een opmerking met een knipoog, kan voor een ander enorm onveilig voelen. En niet alle mannen zijn daders en alle vrouwen slachtoffers, het kan ook weleens andersom zijn. We zitten nu in een tussenfase, we moeten ons opnieuw tot elkaar verhouden. Ik begrijp dat dat ingewikkeld kan zijn. Duiding en in gesprek blijven is dus belangrijk. Het ijzer is nu heet, laten we dat zo houden totdat iedereen weet waarover het gaat.’

Wat vind je van het oppakken van de brief door de NVPI?

‘Heel goed. Ik ben positief gestemd, ik heb het idee dat er eindelijk een echte verandering komt. Het is fijn als iedereen naar zichzelf kijkt, weet hoe hij of zij zich moet gedragen. En dat iedereen weet waar hij of zij gehoord kan worden en hulp kan krijgen als dat nodig is. We zijn in onze sector zelden beschermd, er is vaak geen contract, dus iemand met meer macht zelf aanspreken of door een ander hierover laten aanspreken blijft lastig.’

De zangeressen missen een eigen meldpunt, ondanks het bestaan van Mores.

‘Blijkbaar was die instelling voor veel mensen niet zichtbaar genoeg. Op een van de conservatoria waar ik lesgeef sprak ik een studente die niet wist dat er meerdere vertrouwenspersonen zijn.

‘Awareness’ is dus belangrijk. En ook dat er achter de ‘loketten’ waar John de Mol het over had, professionals zitten die weten wat ze moeten doen met een klacht en onafhankelijk zijn.

Als er meer vrouwen op belangrijke en leidinggevende functies terechtkomen in deze nog steeds door mannen gedomineerde muziekbusiness, zal dat vast helpen het sociale klimaat schoon te houden.’

Zijn er niet ook vrouwen die bewust hun charmes inzetten om hun doel te bereiken?

‘Een gevaarlijke vraag, het impliceert dat dit een feit is. Ik ken geen vrouwen die het als professionals in onze sector volhouden puur door hun charme. Bovendien, je gebruikt toch per definitie je charme als je netwerkt? Zowel mannen als vrouwen?’

Als er al vrouwen zo hogerop komen, is dat aantal minimaal vergeleken bij het aantal grensoverschrijdende gevallen van mannen. En er is een hele duidelijke grens: wederzijdse toestemming! De meeste mannen hebben toch ook een dochter, zus of vrouw en kunnen bedenken: hoe wil ik dat men met haar omgaat?’

‘Het ijzer is nu heet, laten we dat zo houden totdat iedereen weet waarover het gaat’

Phaedra is bassist, zangeres, componist. Zij is ook basgitaardocent op het Conservatorium van Amsterdam en ArtEZ Conservatorium Arnhem.

Te druk met optreden? Laat ons de financiën doen!

Artiestenverloningen
Daar zit muziek in!

WAT WIL MAAS?

Veiligheid

Het is niet persé voor de inkomensveiligheid dat ik in mijn puberjaren besloot mijn leven te wijden aan het schrijven en maken van muziek. Mijn decaan op de middelbare school heeft mij ooit nog geadviseerd toch vooral een écht beroep te kiezen. Ik vrees dat zijn advies bij mij averechts heeft gewerkt en dat ik mede dankzij de beste man een enorme bewijsdrang kreeg om te laten zien dat je als beroepsmuzikant wel degelijk een bestaan kunt opbouwen. Maar veiligheid kun je ook van heel andere kanten bekijken.

De Leslie-connector die ik in het halfduister probeerde aan te sluiten op de pre-amp met metalen behuizing was een 11-pins geloof ik. Het plastic palletje met uitstulping dat ervoor moest zorgen dat de connector op de juiste manier contact maakte was helaas afgebroken, waardoor er geheel tot mijn verrassing opeens 220 V stond op de metalen behuizing. Het liep goed af, maar veilig was dat zeker niet. Net zoals de lange nachtelijke autoritten na een vermoeiend optreden van drie sets of meer. Gelukkig ben ik nooit in slaap gevallen tijdens het autorijden, maar ik kan niet ontkennen dat het wel eens kielekiele is geweest.

Waar ik ook aan moet denken is dat ik bij zakelijke of artistieke onenigheden nooit eens mijn grote mond kan houden. En ik weiger te geloven dat me dat wel eens werk zou kunnen hebben gekost. Ik ken overigens wel degelijk voldoende voorbeelden van muzikanten die in bepaalde situaties voor zichzelf zijn opgekomen en vervolgens nooit meer terug zijn gevraagd.

Wat ook onveilig lijkt te zijn, is tegen programmamakers zeggen dat het gewoon niet oké is om muzikanten te vragen te komen spelen in een radio- of tv-programma en ze vervolgens niet te betalen omdat het promotie zou zijn. Althans, ik heb gemerkt dat verschillende muzikanten hier maar niets over zeggen, want ze zijn bang dat ze dan niet meer gedraaid worden door die zender. En toch hebben wij met de Ntb/Kunstenbond vorig jaar het initiatief genomen hier met de NPO over te gaan praten en wat bleek: men vond dat we een punt hadden en is er wat aan gaan doen.

Wanneer je, zoals wij met Ntb/Kunstenbond, de onrechtvaardigheid in de sector graag aanpakt, heb je mensen nodig die met naam en toenaam en met een concrete casus een klacht openbaar willen maken. Inmiddels heb ik in mijn periode als voorzitter al een paar keer meegemaakt dat het niet meevalt dit soort klokkenluiders te vinden. Men is toch vaak bang voor zijn/haar hachie.

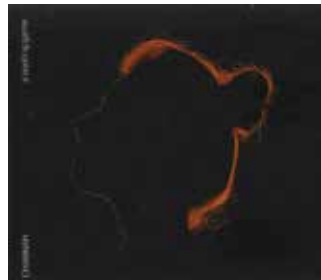
En ondanks het feit dat ik me goed voor kan stellen dat het onveilig voelt om tegen een opdrachtgever te zeggen dat jou iets niet bevalt: gage, werkomstandigheden etc., zou ik toch willen pleiten voor een beetje meer lef. Laat je horen. Zeg waar het op staat. Kom op voor jezelf. Het kan ook met respect voor de ander, en je kunt het heel kalm en met argumenten brengen. Maar laat niet meer over je heen lopen.

Will Maas is muzikant, componist, docent en voorzitter van Kunstenbonds vakgroep Muziek/Ntb en VCTN

Vers geperst

Channah A waiting game
2022 Moka Records

A waiting game is de nieuwe EP van de Zwolse singer-songwriter Channah van 't Riet. De liedjes zijn onderdeel van de muziektheatervoorstelling Songs for Leonard. In haar teksten zijn de vrouwen waarover Leonard Cohen schreef zelf aan het woord. In 2018 was Channah in Montreal, de geboortestad van Cohen. Hier raakte ze geïnspireerd door hem en begon ze met het schrijven van de nummers. Later tijdens de lockdown werden de nummers afgemaakt. De nummers kenmerken zich door eenvoudige sterke teksten met gebruik van passende beeldspraak. *Come Home* gaat over Marianne die haar geliefde steeds minder vaak zag. Channah neemt je mee in de leegte van het wachten. Met haar mooie stem zingt Channah beheerst en ingetogen zoals Cohen het zelf waarschijnlijk ook zou doen. Deze muziek raakt je en je blijft er even stil van. (P.O.)

<http://www.channahmusic.nl>

Jan van Til Chansons néerfrançaises Eigen beheer

Jan van Til is een Nederlandse troubadour met een jongensachtige warme stem. In de middeleeuwen was een troubadour een rondtrekkende zanger. Van Til trekt door Nederland en speelt succesvol in theaters en op bruiloften en feesten. Op zijn nieuwe cd gaat Van Til back to the roots en zingt met veel passie door hem zelf gemaakte Franse vertalingen van bekende Nederlandse luisterliedjes. Met *Jadis, Dans les rues de Paris* en *Octobre* brengt hij ook drie eigen liedjes ten gehore. Van Til speelt gitaar en wordt op sommige van zijn arrangementen bijgestaan door Rob van der Klooster op piano of accordeon. *Slaap zacht* van Frédérique Spigt wordt bij hem als *Bon Sommeil* een echt lief slaapliedje. *C'est tout calme á Amsterdam* van Ramses Shaffy daarentegen zet hij als stoere blues neer inclusief opzweepende gitaarsoli. (M.K.)

Son de aquí Del otro lado del mar Eigen beheer

De latinband Son de aquí heeft haar roots in Mexico en dat hoor je. Bandleader Leonardo Prieto vierde in zijn geboorteland met de oorspronkelijke band al successen met zijn mix van traditionele muziek uit Mexico, Cuba en Colombia, gecombineerd met elementen van reggae, funk, hip-hop en elektronische geluiden. In 2017 verhuisde Prieto naar Nederland en startte hier de Europese versie van Son de Aquí met lokale muzikanten. De balans tussen folklore en moderne stijlen heeft de band ondanks de verschillende nationaliteiten van de bandleden (Nederlands, Duits, Spaans) bijgehouden. De opzweepende ritmes van vallenato en merengue in *Poder Prieto* laten je wiebelen op je stoel. Dit is echt dansmuziek. Maar ook de teksten zijn het luisteren waard. Zo vertelt Prieto niet alleen over zijn moeder in *Mamá* en over een ex in *Ella me encerró*, maar geeft hij ook een alternatief voor smartphonegebruik in *Deja el celular*. Deze cd explodeert van steeds weer nieuwe Zuid-Amerikaanse ritmes tot ze aan het eind met een grapje eindigt in *Mis gaitas. ¡Chévere!* (M.K.) www.sondeaqui.com

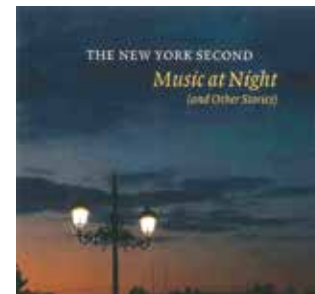
StarkLinnemann Transcending Liszt UCM 008

Pianist Paul Stark vormt sinds 2012 samen met drummer Jonas Linnemann de jazzformatie StarkLinnemann. Als trio maken ze 'moderne jazzcomposities' op basis van klassieke meesterwerken onder de noemer 'transcending', waarmee ze de potentie van dit genre voor een nieuw publiek toegankelijk willen maken. Na Chopin, Moessorgski en Beethoven is nu Franz Liszt, een van de grootste pianisten ooit, aan de beurt. Vooral bij de *Hungarian Rhapsody no 2* spat het musicerplezier van de drie musici er van af. Na de inleidende oerwoudbeelden oproepende percussiesounds en de van Liszt geleende pianoakkoorden, strijkt bassist Maciej Domaradzki met veel passie de overbekende melodie. In het vervolg van dit rustige nummer trakteert Stark op cimbaalachtige loopjes en wordt er haast 25 minuten geïmproviseerd. In een creatieve associatieketen rijgt het ene muzikale citaat zich aan het andere. De lekkere Latin grooves van Linnemann maken van Liszts pianostuk een langzaam voortkabbelend ontspannen jazznummer. *Vallée d' Obermann* is in het origineel een geweldig veelzijdig showstuk voor virtuoze pianisten. Gelukkig overheersen in deze adaptatie de lyrische dromerige passages van Liszt. (M.K.) <https://www.starklinnemann.com>

Knupperpouf Our world Eigen beheer

De Amsterdamse Nicolette Lie maakt popliedjes met een twist. Vanaf de cover van haar vijfde EP *Our world* kijkt ons een schaap vanuit een sappig weiland aan, links loopt een lammetje uit het beeld. Lie's teksten lijken na eenmalig luisteren eenvoudig maar zijn dit gezinszins. Eerlijk en persoonlijk in de eerste song *geese flew*, die gaat over het gemis van haar moeder: *I write this as I miss you* en prachtig poëtisch in *Doppler: The fact I'm not saying what needs to be said/ The sirens' call of things ahead/ The sounds they'll be shifting our thoughts out of tune*, waarmee ze het Doppler-effect in woorden omzet. Van oorsprong is Lie drummer, dat hoor je goed in de ritmisch gedreven meeslepende titelsong. Lie speelt alle instrumenten en zingt op haar vijfde plaat voor het eerst zelf. Haar stem is af en toe nog wankel maar de emotie klopt. De meeste songs zingt daarom Marloes Vermeulen, waarmee ze al lang samen musicert: ze heeft een gelikte stem met gevoel voor detail. (M.K.) www.knupperpouf.net

The New York Second Music at Night (and Other Stories) Eigen beheer

Het album *Music at Night* van The New York Second roept associaties op met soundtracks van grote Amerikaanse films en politeseries uit de 70 en 80, zij het dat je nu niet alleen het hoofdthema hoort maar ook de opbouw ernaartoe. Componist Harald Walkate heeft zich laten inspireren door essays van de Engelse schrijver en filosoof Aldous Huxley, die van een grote muzikale en filosofische kennis en liefde voor literatuur getuigen. Dit levert een fascinerende meerlagigheid in de muziek op, waarbij het gebruik van stilte een extra aandachtspunt was. *Music at Night* laat zich prettig beluisteren, als heerlijke, sfeervolle en stijlvolle nachtelijke jazz, gespeeld door geweldige musici. Korte symfonische gedichten, met onder andere het gevoel van Parijs, eenzaamheid en stilte en herinneringen aan vergane tijden. In alle facetten vind je bovengenoemde meerlagigheid. Dit geeft het album een extra dimensie en maakt het extra interessant en intelligent. (R.H.) www.haraldwalkate.com

Gehoord en gezien op YouTube

Humble Heroes

In Humble Heroes, een initiatief van de stichting Dutch Performers House, staan sessiemusici in de spotlight. Zij vertellen over hun vak en spelen live een aantal muziekstukken naar eigen keuze. De interviews met de sessiemusici worden momenteel afgenomen door collega-musici Rolf Delfos en Coen Witteveen. <https://www.youtube.com/c/humbleheroes>
Zoeken op: Humble Heroes

Phaedra Kwant

Een greep uit de inmiddels rijke geschiedenis van Humble Heroes. Een sessie uit 2020: Phaedra Kwant (bas en zang, in deze *Muziekwereld* aan het woord in het hoofdartikel op p. 6) speelt met Daan Herweg (Keyboard) en Haye Jellema (Drums) *Hearts and things*. <https://www.youtube.com/watch?v=DM9W4mXQMA>
Interview met Phaedra: <https://www.youtube.com/watch?v=PciSHXXHRRk> (E.A.G.)

ABONNEMENT OP MUSICMAKER? LOS NUMMER BESTELLEN? GA NAAR

muziekmagazines.nl

ABONNEMENTEN MAGAZINES METHODES BOEKEN TICKETS

OOK VOOR

- DE BASSIST
- SLAGWERKKRANT
- GITARIST
- INTERFACE

muziekmagazines.nl/musicmaker

10 jaar VCTN

In 2011 besloten de auteursleden van de Ntb tot oprichting van de Vereniging Componisten en Tekstdichters Ntb, eerst als 'informele vereniging'. In juli 2012 formeel als rechtspersoon. In combinatie met de Ntb en Kunstenbond zet de VCTN zich in voor een sterker auteursrecht en vooral een open en transparanter Buma/Stemra. Tijd voor een korte terugblik.

Gezamenlijk belang centraal

Erwin Angad-Gaur (directeur van VCTN): "De VCTN is opgericht vanuit twee gedachten: we willen de stem van onze leden beter laten horen, maar ook zo nauw mogelijk samenwerken, allereerst met Ntb en Kunstenbond, maar ook met alle andere organisaties van journalisten, van acteurs, schrijvers en regisseurs. We moeten in de auteursrechtlobby zoveel mogelijk met één mond spreken. We zijn daarom actief lid van Platform Makers en van het Europese ECSA (the European Composers and Songwriters Alliance). We geloven niet dat een beroepsvereniging voor muzikanten tot een genre beperkt moet zijn: de meeste musici werken door alle genres heen. De gezamenlijke belangen zijn groter dan de gescheiden belangen, met oog voor de kwetsbare groepen; die stem wilden en willen we laten horen, samen met

anderen en waar nodig zelf." "Omdat de grote bonden via bestuurlijke truuks stelselmatig buiten de overlegstructuren van Buma/Stemra en Buma Cultuur gehouden werden, was een eigen beroepsvereniging in 2011 onvermijdelijk geworden."

Een open en transparanter Buma/Stemra

Op zich had de Ntb toch ook al invloed? Angad-Gaur: "Dat is waar. We hebben via de ledenvergadering van Buma/

Stemra veranderingen bewerkstelligd. En ook hebben wij succesvol aangedrongen op ingrijpen van de overheid, toen Buma/Stemra zelf weigerde de salarissen van directieleden aan te passen bijvoorbeeld. In de jaren erna hebben we als VCTN onder meer in samenwerking met het *Financieele Dagblad* het interne disfunctioneren van de organisatie aan de kaak gesteld. Maar verbeteringen moeten niet alleen op die manier, met veel kabaal. Liefst praten wij via bestuursvertegenwoordigers intern mee." Alexander Beets maakt namens VCTN deel uit van de nieuwe Raad van Toezicht van Buma/Stemra. Wiboud Burkens is lid van de Raad van Rechthebbenden en dit jaar is Ben van den Dungen verkozen in het bestuur van Buma Cultuur. "Dat zijn belangrijke plekken. Ook al gaat verandering niet snel en is het best een zware taak

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer!

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer! Leden van Ntb/Kunstenbond die (tevens) actief zijn als muzikant zijn aangesloten bij de VCTN. Voor 'erkenning' van de VCTN vraagt Buma/Stemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met Buma/Stemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen. Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons daartoe hun 7-cijferige (!) Buma/Stemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een beter Buma/Stemra te steunen.

een veranderingsagenda na te streven binnen zo'n complexe organisatie."

Wat moet er volgens de VCTN beter?

"Om een paar punten te noemen: Buma/Stemra blijft een erg gesloten organisatie. Dat kan nog steeds opener en transparanter. [zie ook p. 26 van deze *Muziekwereld*, red.] En ook bij Buma Cultuur kunnen nog stappen gemaakt worden." Zoals Ben van den Dungen in de vorige *Muziekwereld* vertelde: "Er kan nog steeds beter worden samengewerkt. Belangrijk is dat we allemaal aan dezelfde kar trekken, voor alle genres, met een aantal gedeelde principes: de muzikant en de muzikant centraal, eerlijke betaling en inzetten op werk, werk, werk: begin bij de werkvloer, in plaats van hoog in de boom om dan te hopen dat er voor de musici en auteurs ook nog iets over zal blijven. Dat moet het uitgangspunt zijn." Angad-Gaur: "Hetzelfde geldt wat ons betreft voor Buma/Stemra zelf: de auteur moet centraal staan. Daar staan we voor en daar blijven we ons voor inzetten."

Producer raken Dra Smit geeft voorlichting over muziekproducties. Dus over zaken als opnametechniek, rechten, contractvormen, exploitatie etc. Leden van Ntb/Kunstenbond en VCTN kunnen hem op maandag en dinsdag benaderen met al hun vragen op dit gebied. Veel van de gestelde vragen komen steeds weer terug. Een aantal hiervan beantwoordt hij in deze rubriek.

Eerste Hulp Bij Opnamen

Veiligheid bij geluidsproductie. Dit keer geen vraag en antwoord maar een artikel over 'veiligheid', het thema van deze Muziekwereld.

Gehoorscherming

Het eerste waar je aan denkt bij veiligheid in verband met geluidsproducties is het beschermen van je gehoor. De oren zijn het belangrijkste instrument voor muzikanten, producers en geluidstechnici. Onherstelbare beschadiging in de vorm van (gedeeltelijke)doofheid, tinnitus en of hyperacusis (hypergevoeligheid voor geluid) kan dan ook het einde van je carrière betekenen.

Een geluidsintensiteit tot 60 dB vormt geen gevaar voor gehoorverlies, laat staan beschadiging. Denk hierbij aan het geluid van een normaal gesprek of bijvoorbeeld een airconditioner. Dat is dus niet zo hard. Tot 85 dB, zoals stadsverkeer in een auto met gesloten ramen, kan weliswaar irritatie optreden maar nog geen gehoorverlies bij blootstelling korter dan twee uur. Stelregel is hoe hoger de dB's hoe sneller de veiligheid van je gehoor in het geding is. Bij 110 dB (een rockconcert) kan er al gehoorverlies optreden na vijf minuten blootstelling. Onnodig te zeggen dat dit in een geluidsstudio, of thuis op speakers en/of koptelefoon, ook al snel aan de orde is. Het is dus verstandig tijdens repetities, tracking, liveopname, mixen en mastering de geluidsdruk zo laag mogelijk te houden. De WHO adviseert maximaal 75 dB bij 8 uur blootstelling en dat is veel zachter dan de meeste van ons gewend zijn. Europese regelgeving stelt gehoorbescherming op de werkvloer verplicht boven de 85 dB. Al is de neiging om de volumeknop op te schroeven nog zo onweersaanbaar: houd het volume laag! Het zal namelijk de geluidskwaliteit van je productie niet verbeteren, integendeel. Daarbij is het ook belangrijk regelmatig te pauzeren en iets geheel anders te gaan doen zoals een wandelingetje, koffie drinken etc., al was het alleen maar om weer frisse oren te krijgen.

Er zijn diverse apps verkrijgbaar waarmee je de geluidsintensiteit kunt meten. Gezien de vele deadlines en daardoor lange uren (vaak veel langer dan 8 uur) in de muziekproductiewereld is zo'n app dan ook geen overbodige luxe. Mocht je veel met de koptelefoon werken dan is een open versie aan te raden. De dichte versie zou ik alleen gebruiken bij opnamen waar gevaar voor overspraak bestaat. Ook voor koptelefoons geldt het advies om veel zachter af te spelen dan je gewend bent.

Mocht je geen controle hebben over het geluidsvolume, zoals bij concerten, dan is de aanschaf van professionele oorpluggen die alle frequenties gelijkmatig wegfilteren aan te raden. Deze zijn qua aanschaf wel duurder, zo rond de € 150, maar een goede investering voor je welbevinden en carrière. Vorig jaar introduceerden VVEM en VNPF in dit verband een gratis interactieve e-learning voor professionals, zie <https://elearning.ilovemyyears.nl/> Een ander veiligheidsaspect in muziekproductie betreft je ogen. Lang achter elkaar werken en kijken op computermonitors is niet bevorderlijk voor je gezichtsvermogen. Zeker niet als het gaat om de kleine schermjes van laptops en tablets. Zorg voor grote displays en werk meer met controllers dan met de muis. Daardoor heb je het computerscherm vaak niet nodig en kun je je oren i.p.v. je ogen gebruiken tijdens het editen, programmeren en mixen. Last but not least: je lichaamshouding. Urenlang geconcentreerd zittend werken in een verkeerde houding kan funest zijn voor je gezondheid en de kwaliteit van je werk. Zorg daarom in ieder geval voor een goede stoel waarin je comfortabel, met rechte rug overall bij kunt en neem regelmatig kleine pauzes van tien minuten.

Belangrijke stap in fair pay Ntb/Kunstenbond maakt afspraken met NPO

Vanaf 1 oktober krijgen muzikanten die een optreden verzorgen in programma's op de publieke omroep in principe altijd een vergoeding. Dat maakte de NPO vandaag bekend. De bal kwam aan het rollen toen Ntb/Kunstenbond de NPO opriep tot afspraken over minimumgages. Een jaar na de oproep is het gelukt om tot resultaten te komen.

In eerste instantie leverden de gesprekken tussen de vakgroep Muziek/Ntb van de Kunstenbond en NPO behalve welwillendheid geen concrete omroep-brede minimumtarieven op. Nu is het gelukt om de publieke omroep ook voor muzikanten tot handhaving van fair pay te bewegen, een groot succes voor de vakbond.

"Wij zijn blij met het gedeelde uitgangspunt dat ook voor optreden in de media een redelijke vergoeding hoort te worden betaald", aldus Will Maas, voorzitter van vakgroep Muziek/Ntb, die namens de Kunstenbond de afspraken met NPO heeft gemaakt. "Belangrijk is dat de omroep aan dat uitgangspunt nu ook een concrete vertaling koppelt."

Dit is afgesproken

Per 1 oktober 2022 is een minimumgage van kracht van 250 euro per artiest of 1000 euro per act. Daarnaast worden reiskosten en lunch of diner (wanneer van toepassing) vergoed. De afspraak geldt voor alle programma's op de publieke omroep.

Minimumtarief

Belangrijk om te beseffen is dat het gaat over een minimumtarief, waarvan in positieve zin kan worden afgeweken, bijvoorbeeld bij artiesten die extra tijd investeren in een speciaal optreden of bij een artiest die al ver gevorderd is in diens carrière. De enige reden om in negatieve zin van de minimumgage af te wijken, is als een artiest al van een derde een gage ontvangt. Bijvoorbeeld in het geval dat een liveoptreden

waarvoor al wordt betaald op een festival wordt uitgezonden in een NPO-programma.

Wat eraan vooraf ging

Tot op heden was eerlijke betaling voor artiesten bij de publieke omroep allesbehalve vanzelfsprekend. Meer dan een maaltijd of een kopje koffie en wat reiskosten voorafgaande aan de uitzending zaten er vaak niet in. De praktijk was inconsequent, soms werd bij hetzelfde programma de ene artiest wel

en de andere niet betaald. Een doorn in het oog van Ntb/Kunstenbond, die zichzelf najaar 2021 naar aanleiding van een kamerbrief van minister Slob voor een gesprek met de omroep uitnodigde.

Hoe nu verder

De gesprekken tussen NPO en Kunstenbond zijn door beide partijen als constructief ervaren. Het komend jaar worden de afspraken gemonitord, waarna een evaluatie volgt.

- ingezonden mededeling -

Schipper legal:

mr. Bjorn Schipper is een ervaren entertainment advocaat en oprichter van **SCHIPPER LEGAL** in Amsterdam. Een intakegesprek van een

half uur is gratis. Voor leden van de Kunstenbond geldt een gereduceerd uurtarief van € 150,= (exclusief btw en externe kosten). Voor procederen geldt

een urenmaximum van 50 uur tegen het genoemde gereduceerde uurtarief. Het normale (basis)uurtarief is € 200,= (exclusief btw en externe kosten) en geldt bij procedures vanaf 50 uur.

SCHIPPER LEGAL:

mr. Bjorn Schipper
Postbus 36424
1020 MK Amsterdam

m +31619610500
e bjorn@schipperlegal.nl
w www.schipperlegal.nl
tw @bjornschipper

DI-RECT wint de Gouden Notekraker 2022, Zilveren Notekraker voor Froukje

DI-RECT is de winnaar van de Gouden Notekraker 2022, de prijs die na voordracht en verkiezing door collega's in de Melkweg is uitgereikt aan de artiest/band met de meest bijzondere en invloedrijke live prestaties van het afgelopen seizoen. Bij Sena aangesloten muzikanten kenden de Zilveren Notekraker 2022 toe aan nieuwkomer en smaakmaker Froukje. De Humble Heroes Award werd uitgereikt aan een voor het publiek onbekende, maar

invloedrijke sessiemuzikant: drummer, gitarist en zangeres Tessa Boomkamp. De uitreikingen worden binnenkort, onder voorbehoud, met bijzondere optredens uitgezonden op NPO 2 Extra.

Eerdere winnaars van de Gouden Notekraker zijn onder meer Spinvis, Eefje de Visser, MY BABY, De Staat, Douwe Bob, Caro Emerald, BLØF, Raccoon, Ilse DeLange, Golden Earring, Het Goede Doel, Rob de Nijs en Herman van Veen.

DI-RECT - Winnaar Gouden Notekraker 2022

Dertien albums en heel veel singles bracht DI-RECT uit en ze bezitten een track record qua shows, waar zowel de liefhebber van de Haagse rockers alsook de collega-muzikanten alleen maar van onder de indruk kunnen zijn. Daar waar menige band de pandemie en de bijbehorende lockdowns gelaten op zich af heeft laten komen, heeft DI-RECT zich van zijn allerbeste en meest ondernemende kant laten

zien. *Soldier On* was de onbedoelde landelijke *anthem* van die periode, maar DI-RECT maakte vooral furore door de bijzondere livestreams. Zonder enige bewijsdrang en met een gezonde dosis nonchalance lacht DI-RECT de toekomst tegemoet, op naar meer Ahoy-shows en het 25 jarig bestaan in 2025!

Froukje - Winnaar Zilveren Notekraker 2022

Met haar EP *Licht en Donker* vertolkte ze als geen ander dat

er in tijden van corona liefdes ontstaan, mensen volwassen worden en willen dansen. Ook op haar tweede EP *Uitzinnig* dat in het voorjaar van 2022 is uitgekomen heeft Froukje alle teksten en muziek zelf geschreven. Froukjes muziek werd onlangs door *de Volkskrant* als volgt omschreven: "Sprankelende, melodieuze popliedjes geschreven met gitaar en piano, maar elektronisch uitgewerkt, voorzien van speelse teksten, als notities uit een jongvolwassen leven."

Tessa Boomkamp - Winnaar Humble Heroes Award 2022

Tessa Boomkamp is een veelgevraagd sessiemuzikant en speelde als drummer, zanger of

gitarist mee op de tournees en/of de albums van onder meer Marco Borsato, Ten Sharp, Normaal en Time Bandits. In 2005 bracht Tessa Boomkamp haar eerste soloalbum uit, *Alone*, en in 2015 een tweede, *Shot*. Ze maakt onderdeel uit van de Edwin Evers Band en met het samen met Evers gezongen en onlangs uitgebrachte *Geef Me Je Hand* treedt ze verder uit de schaduw.

De Gouden Notekraker is een initiatief van de Ntb en was in 1974 het sluitstuk van de campagne: 'Beter uit met levende muziek'. De Gouden Notekraker wordt georganiseerd door productiehuis Dutch Performers House.

foto's: Evelien de Haas

Repartitie: een (her)verdeling van weelde?!

Als je met componisten of met muzikanten over auteursrechten spreekt, gaat het al gauw over Buma. Vaak gaat dit gepaard met een grote variëteit aan onderbuikgevoelens. Sentimenten als 'gelegaliseerde maffia' en 'een hobbyclub voor muzikuitgevers' komen al snel bovendien. Dergelijke kritiek is niet nieuw. Cor Witbraad illustreert in zijn boek 'Buma/Stemra, sedert 1913. Een geschiedenis' een aaneenrijging van schandalen rondom Buma. Dit heeft mij geprikkeld om onderzoek te doen naar repartitie (het volgens een reglement of statuten uitkeren van ontvangen inkomsten). In dit artikel deel ik graag enkele bevindingen van mijn onderzoek door eerst een auteursrechtelijk kader te schetsen, gevolgd door uitleg over hoe de term rechtvaardig in de context van repartitie geïnterpreteerd moet worden. Vervolgens geef ik een voorbeeld waar de rechtvaardigheid ten aanzien van repartitie ter discussie staat. In de laatste alinea volgt een conclusie.

tekst: mr.bc. D. (David) Cok

Het auteursrechtelijke kader

De auteursrechthebbende heeft het exclusieve recht om zijn muziekwerk openbaar te maken en te vereenvoudigen. Kortom, hij kan een derde in de vorm van een licentie toestemming geven om zijn muziekwerk te gebruiken. Licentieverlening stelt de maker in staat om financieel voordeel te halen uit zijn muziekwerk en is een belangrijke inkomstenbron. Omdat het in de praktijk voor een maker onmogelijk is om zijn muziekwerk te exploiteren en het individueel te beheren, draagt een muzikmaker de exploitatie van zijn auteursrecht meestal over aan Buma. In ruil voor een jaarlijkse bijdrage voor het

lidmaatschap sluit Buma collectieve licenties af. Na het incasseren van deze collectieve licenties mag Buma maximaal 15% beheerskosten inhouden om het vervolgens resterende deel te verdelen (repartieren). Volgens het repartitiereglement van Buma geschiedt dit op 'rechtvaardige wijze'.

Rechtvaardigheid in de context van repartitie

Opgemerkt moet worden dat het gebruik van de term 'rechtvaardig' enigszins problematisch is, omdat noch Buma noch de wetgever of de rechter duidelijkheid geeft over wat een rechtvaardige verdeling precies inhoudt.

Omdat Buma in het repartitiereglement van een 'rechtvaardige verdeling' spreekt houdt ik deze term aan. Het grote probleem van repartitie is in de kern dat men collectief incasseert en individueel uitkeert. Evident roept dit kritische vragen op over bijvoorbeeld de zeggenschap van de leden en de machtspositie van de organisatie. Ten aanzien van repartitie zijn er twee belangrijke vragen, namelijk: hoe wordt het door muziekgebruikers te betalen bedrag vastgesteld en hoe worden deze bedragen door Buma verdeeld onder de auteursrechthebbenden? Mijns inziens ziet de rechtvaardigheid van repartitie op twee componenten, namelijk: op de opgestelde repartitieregels waarbij de rechtvaardigheidsperceptie van muzikanten een rol speelt (procedurele rechtvaardigheid) en op het opstellen/uitvoeren van deze regels door Buma (materiële rechtvaardigheid) zelf.

De repartitie

Wie recht heeft op welk aandeel in een muziekwerk volgt uit het repartitiereglement. Eerst wordt het totaalbedrag dat voor repartitie is bestemd verdeeld over enkele rubrieken die zijn bepaald aan de hand van het muziekgebruik. Vervolgens krijgt een muziekwerk op basis van de tijdsduur punten toegekend zodat het aandeel van het muziekwerk in het geheel van de rubriek kan worden berekend. Voor deze berekening worden programmaopgaven gebruikt om het aantal uitvoeringen te bepalen. Het aantal uitvoeringen wordt per rubriek vermenigvuldigd met de toegekende punten van het muziekwerk. Het bedrag dat is vastgesteld wordt verdeeld over het totaal aantal rechthebbenden op een muziekwerk.

Elke distributiecategorie kent eigen regels voor de verdeling en uitbetaling aan deelgerechtigden. Voor het uitkeren van rechtenopbrengsten zijn er drie verdelingsmethoden: programma-opgaven, *fingerprinting* en referentierpertoire. Los van het feit dat het repartitiereglement onnodig ingewikkeld is en inconsistente formuleringen bevat, is het opmerkelijk dat het repartitiereglement van Buma geen duidelijke uitleg geeft over enkele centraal gebruikte methoden voor datavergaring zoals *fingerprinting* en het gebruik

van referentierpertoire. Daarnaast blijkt Buma niet bereid om toe te lichten welk deel van de repartitie daadwerkelijk rechtstreeks op programmaopgaven (dus een-op-een) wordt uitgekeerd en welk deel op basis van referentierpertoire (gegevens die geacht worden voldoende representatief te zijn voor het muziekgebruik, waarvoor echter daadwerkelijke harde speelgegevens ontbreken). Zonder beschikbare en/of toegankelijke data is het onmogelijk om een oordeel te vellen over de materiële rechtvaardigheid.

Alleen 'echte muzikanten' hebben stemrecht

Gelet op het voorgaande neemt het belang van een breed draagvlak voor de regels (procedurele rechtvaardigheid) toe. Buma spreekt in haar communicatie over ruim 36.000 leden en stelt dat leden al dan niet

via vertegenwoordiging inspraak hebben. De statuten van Buma maken echter onderscheid tussen Buma-deelnemers en Buma-leden. Een Buma-deelnemer ben je na het afsluiten van een exploitatiecontract. Om een Buma-lid te worden moet je minimaal drie jaar gemiddeld €280 per jaar aan inkomsten uit hoofde van het exploitatiecontract genieten. Met streambedragen van meerdere nullen achter de komma is een dergelijk drempelbedrag in de praktijk moeilijk haalbaar voor een kleine muzikant.

De rechtvaardiging van het drempelbedrag is dat Buma wenst te voorkomen dat bijvoorbeeld een bankier die sporadisch een liedje schrijft mee kan stemmen over het beleid van Buma. Alleen 'echte muzikanten' zouden volgens Buma stemrecht moeten hebben. In het huidige culturele klimaat in Nederland, waarin veel muzikanten genoodzaakt zijn

David Cok, muzikant en jurist, studeerde in juli 2022 af voor de master informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam op een onderzoek naar de rechtvaardigheid van de verdeling van rechtenopbrengsten aan auteursrechthebbenden die volgt uit het huidige repartitiereglement van Buma. Dit artikel geeft globaal enkele bevindingen weer.

om ergens in loondienst te gaan en waarin een inkomensval bij veel werkenden in de culturele sector heeft plaatsgevonden, kan beargumenteerd worden dat deze inkomensdrempel discriminerend is. Waarom zou een kleine muzikant die ergens in loondienst is, geen echte muzikant zijn? Ongeacht hoe muzikanten in hun broodwinning

- ingezonden mededeling -

World Music Forum
open source network
for the dutch world music industry

consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

voorzien, zijn zij degenen die het auteursrecht creëren. Het is de vraag of Buma wel de wettelijke bevoegdheid heeft om middels een inkomensgrens te bepalen wie een 'echte muzikanteur' is. Wanneer een componist een liedje schrijft, beschouwt de wet hem als maker en heeft hij rechten verworven totdat het tegendeel bewezen is. Indien er toch een onderscheid gemaakt wordt, dient men daarnaast consequent te zijn. In hoeverre is een muzikuitgever als rechtsverkrijgende wettelijk gezien een 'echte muzikanteur'? En waarom mogen muzikuitgevers een werknemer (niet zelf muzikuitgever) afvaardigen in besturen en ledenvergaderingen en mogen auteurs dat niet?

Tot slot is het merkwaardig dat zowel Buma-deelnemers als Buma-leden 'lidmaatschaps-geld' betalen, terwijl alleen Buma-leden stemrecht hebben. Buma weigert informatie

te geven over de verhouding tussen Buma-deelnemers en Buma-leden. Met een dergelijke ondoorzichtige wijze van inrichten van de zeggenschap binnen Buma, kan niet met zekerheid gesteld worden dat er voldoende draagvlak is voor het gevoerde beleid.

Tot slot

De consequentie van dit beleid is dat het gevaar bestaat dat een oligarchie binnen Buma alles bepaalt en het merendeel van de Buma-deelnemers feitelijk niets te zeggen heeft. Wanneer kleine muzikanteurs onvoldoende mogelijkheden hebben om zich te (laten) vertegenwoordigen, komt de legitimatie en het draagvlak voor het gevoerde beleid te vervallen. Het is voor de rechtvaardigheidsperceptie van belang dat besluiten over repartitie op een rechtvaardige wijze totstandkomen. Door stemrecht te geven

aan alle bij Buma aangesloten muzikanteurs kan Buma een positieve bijdrage leveren aan zowel de rechtvaardigheidsperceptie als het draagvlak voor het gevoerde beleid. Daarnaast zou Buma grotere transparantie moeten betrachten, bijvoorbeeld door een consistentere en inzichtelijker repartitieregulement. Door middel van meer onderzoek naar repartitie vermeerderd de kennis over (de complexiteit van) repartitieregulementen en worden de voor repartitie relevante vraagstukken inzichtelijker.

Ben je naar aanleiding van dit artikel geïnteresseerd in mijn overige bevindingen? Via de link www.rechtvaardigerepartitie.nl kun je mijn afstudeeronderzoek downloaden. Voor vragen of opmerkingen kun je een e-mailbericht sturen naar: david@amini.nl of mij benaderen via *social media*.

- ingezonden mededelingen -

DUTCH - JAZZ elke zondag 22:00 / 23:00 op Sublime FM

foto : Frank de Graaf

foto : Roland van Tulder

DUTCH-
JAZZ

Hét radioprogramma waar de Nederlandse jazz centraal staat met Rolf Delfos en Bart Wirtz

Sena **SUBLIME**

Ritmundo

Stan Rijven

SECURITY IN SEVILLA

Veiligheid & popmuziek? Niet het eerste wat me te binnen schiet ondanks de talloze concerten en festivals die ik als popjournalist bezocht. Zelfs in de punttijd boden popzalen een 'safe space', want immers gevuld met gelijkgestemde fans.

En kwamen popfestivals niet voort uit de flowerpower filosofie van lief-zijn-voor-mekaar?

Zoals het Holland Popfestival/Kralingen (Rotterdam, 1970), het eerste grootschalige pop-evenement in Nederland, waar onervaren vrijwilligers in 'We Help You'-shirt de suggestie van veiligheid in stand hielden en sporadisch aanwezige politie minzaam toekookte. Nogmaals Rotterdam, midden jaren '80. De tijd van mega-concerten toen Springsteen, Jackson, Madonna en U-2 de Kuip over lieten lopen. Ik lees mijn eigen Madonna-recensie terug: "Aangekomen bij de bedevaartplaats begeeft de meute zich ordelijk naar de poorten van de Kuip, onder begeleiding van marsmuziek die uit de perronspeakers schalt." (*Trouw*, 27 aug. 1987) Alsof het een doorsnee wedstrijd betrof klonk er traditiegetrouw een voetbalmars. Vanuit diezelfde routine zorgden sigarenrokende baasjes als interim-Feyenoord-personeel er voor de veiligheid.

Twee maanden eerder ging het er op Pinkpop, dat van Geleen naar Landgraaf verhuisde, opeens anders aan toe. Backstage liepen nu beveiligers rond en prijkte 'security' op naambordjes en deuren. Wel ff wennen na de jarenlange open sfeer toen artiesten zich - nog bezweet van hun optreden - backstage veilig tussen het verzameld popjournalistie begaven. Rond het zwembad dronk je gewoon een biertje met Arno Hintjens, Sting en Bono. Sinds 1987 symboliseert 'security' voor mij dan ook de afgesloten ruimte waar artiesten worden

afgeschermd van de buitenwereld. Overigens ook voor de ingehuurde uitsmijters die je sindsdien bij steeds meer zaal-entrees aantroft.

Daarnaast kreeg de combi 'veiligheid & popmuziek' de laatste jaren nog een nieuwe betekenis, als synoniem voor het angstige beleid van de Hilversumse media. Alsof we nog steeds in de jaren '60, '70 en '80 leven recyclen radio en tv hoofdzakelijk witte, Anglo-Amerikaanse pop. Daar biedt de Top 2000, beschouwd als de ultieme standaard, een veilige haven. En een vertekend beeld van de pophistorie waarin invloedrijke popstijlen als afrobeat, rai, reggae en salsa nagenoeg ontbreken.

Tenzij het bands als UB40 betreft. Met hun pakkende fusie van reggae en pop gingen ze Oudejaarsavond 1984 heel Europa veroveren. Als afsluiter van het tv-spektakel 'Europe a Go Go', live uitgezonden vanuit acht verschillende steden ter gelegenheid van het Internationale Jongerenjaar. "De eerste Eurovisie-uitzending met dubbele geluids- en beeldverbinding", aldus de organisatie.

Sevilla is uitverkoren als hoofdpodium, de Andalusische hoofdstad gonst dan ook van opwinding. TV-ploegen en popjournalisten cirkelen rond het historische Plaza de España waar voor tonnen aan apparatuur staat opgesteld, immers 'Never rain in Spain'. Echter, na twee dagen moessonregens staat alles onder stroom en is het einde oefening. Zodoende hang ik met UB40 de hele nacht in hun hotel, voor de tv die, uit nood, een eerder opgenomen UB40-concert uitzendt. Uit veiligheid is het tv-spektakel gered, de band wegens torenhoge onkosten bijna geruïneerd. En dan te bedenken dat een van hun eerste songs als titel heeft *I think it's going to rain today*.

Stan Rijven is muzikjournalist, programmamaker en deejay www.concertzender.nl/programma/mariama_645672/

Veiligheid

Naar een inclusiever en veiliger muzieklandschap en nachtleven

tekst: Bjorn Schipper illustratie: Robert Swart

Het thema veiligheid komt in allerlei vormen terug in de muzieksector. In deze bijdrage voor *Muziekwereld* sta ik stil bij veiligheid rondom evenementen in het algemeen, sociale veiligheid onder bezoekers en geestelijke en lichamelijke gezondheid van artiesten.

Algemene veiligheid

Bij veiligheid rondom evenementen wordt vaak gedacht aan veiligheid in het algemeen: het optreden van een artiest moet voor de betrokken artiest en technici veilig kunnen verlopen en bezoekers moeten op een veilige manier van dat optreden kunnen genieten, zowel voor, tijdens als na afloop van het concert, optreden, evenement of festival. Je zou dit ook veiligheid in de klassieke zin van het woord kunnen noemen. Mensen, organisaties, veiligheidsinstanties en overheden verwachten hierbij een minimale veiligheidsdrempel. Kan zo'n drempel in de uitvoering van een optreden of evenement niet gegarandeerd worden, dan gaat het helaas mis. Denk aan de tragische gebeurtenissen bij het optreden van Pearl Jam op Roskilde (2000) en rondom het festival Woodstock (1999), maar ook aan hevige regenval tijdens Dance Valley (2001) en noodweer op Pukkelpop (2011). Of de bloedige aanslagen in de Bataclan in Parijs (2015) en bij het concert van Ariana Grande in Manchester (2017). De recente driedelige documentaire *Trainwreck: Woodstock'99* laat treffend de chaos zien die kan ontstaan als evenementenveiligheid niet serieus wordt genomen. Een ander slecht voorbeeld is de chaos rondom het Urban Fleet Festival dat afgelopen zomer met boten op het Markermeer georganiseerd werd. De organisatie van

Pinkpop liet daarentegen in 2014 zien hoe adequaat geanticipeerd kan worden op hevig noodweer tijdens een festival.

Let wel, het hoeft hier zeker niet te gaan om menselijke fouten of slechte organisatie van een evenement an sich. Omstandigheden, zoals bijvoorbeeld noodweer en het gedrag van mensen, kunnen hier een beslissende factor zijn die leidt tot onveilige situaties. Een strakke organisatie met een gedegen voorbereiding en veiligheidsbeleid kan juist in die situaties erger voorkomen en de gevolgen van een (potentieel) onveilige situatie (gedeeltelijk) neutraliseren.

Het is daarom dat bij de organisatie van concerten, evenementen en festivals uitgebreide veiligheidsplannen en protocollen worden ontwikkeld die in de uitvoering van taken een belangrijke rol spelen. Een gemeentelijke vergunningverlener zal hier vanzelfsprekend bovengemiddelde interesse in hebben bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag voor een evenement. Evenementenlocaties, instanties en veiligheidsspecialisten spelen daarom een belangrijke rol bij de aanvraag en verkrijging van vergunningen voor evenementen en festivals, en de latere uitvoering van gemaakte afspraken

Veiligheid

en protocollen op het gebied van algemene veiligheid. Interessant is ook dat met het voortschrijden van de techniek er steeds meer *state of the art* veiligheidssystemen en -diensten beschikbaar zijn om de uitvoering van veiligheidsplannen voor concerten, evenementen en festivals te ondersteunen. Bijvoorbeeld op het gebied van crowd-control.

Bezoekers en medewerkers: sociale veiligheid

Naast de hiervoor genoemde algemene veiligheid speelt sociale veiligheid de laatste jaren een steeds grotere rol. Sociale onveiligheid manifesteert zich bijvoorbeeld in de vorm van het lastigvallen van vrouwen en mensen uit de lhbtq+ gemeenschap, discriminatie aan de deur en agressief gedrag en uitgaansgeweld. Het bestrijden van deze sociale onveiligheid is een goede ontwikkeling en helaas broodnodig omdat bezoekers nog steeds dit soort onveilige situaties ervaren bij bezoek aan concerten, evenementen en festivals, zowel voor als na de coronapandemie. Na de coronapandemie werd in het voorjaar van 2022 met de heropening van het nachtleven duidelijk dat nieuwe generaties uitgaanspubliek bij de eerste schreden in het nachtleven moeite bleken te hebben met de voorheen gangbare sociale gedragscodes en omgangsvormen. Zo gezien heeft de coronapandemie een gat geslagen in de sociale overdracht van dit veiligheidsstokje.

Het onderstreept het belang van aandacht voor en het tegengaan van sociale onveiligheid onder bezoekers, nu en in de toekomst. Een voorbeeld hiervan is ClubEthics, een speciaal project van Stichting N8BM A'DAM, de stichting van de hoofdstedelijke nachtburgmeester, dat een veilig en inclusief nachtleven nastreeft. ClubEthics legt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de clubs en venues zelf, en werkt samen met Stichting Sexmatters om personeel van clubs en venues speciale workshops en trainingen te geven.

Medewerkers spelen aldus een belangrijke rol bij het tegengaan van sociale veiligheid.

Clubs en venues zijn op hun beurt met deelname aan ClubEthics in de gelegenheid om de voorschriften contractueel op te leggen aan promotors die op hun locatie een evenement willen organiseren of hosten. Clubs en venues kunnen promotors contractueel binden aan dit soort afspraken, onder andere met de bedoeling om medewerkers, artiesten en hun gevolg bewust te laten zijn van en zich te laten conformeren aan de in of op de locatie geldende sociale spelregels. Een goed voorbeeld van hoe de gehele nachtelijke keten een bijdrage kan leveren aan een sociaal veiliger nachtleven. Bij overtreding van gemaakte afspraken kunnen maatregelen getroffen worden en kan juridische actie volgen.

Artiesten: mentale en lichamelijke gezondheid

Een andere vorm van veiligheid in de muzieksector is de persoonlijke veiligheid van artiesten. Allereerst gaat het om veiligheid van een artiest voor, tijdens en na een optreden en tijdens het reizen van en naar een optreden. Zo moet voor een artiest meestal een veilige kleedkamer beschikbaar zijn en dient een artiest bij binnenkomst op een veilige manier naar het podium te kunnen, zonder openstaand kelderluik en zonder handtastelijke bezoekers. Ook het vervoer van een luchthaven naar een club of venue zal veilig moeten zijn. Dat lijkt een open deur, maar een artiest zit doorgaans niet te wachten op een chauffeur met een onveilige rijstijl of een chauffeur die op dat moment drank en/of drugs heeft gebruikt.

Ook dit soort veiligheidsafspraken kunnen in de nachtelijke keten contractueel doorgegeven worden. Meestal bevatten boekings- en optreedovereenkomsten en riders van artiesten verschillende veiligheidsafspraken waaraan organisatoren en promotors van evenementen

De tijd waarin een artiest naar buiten toe zogenaamd altijd sterk zou moeten zijn en waarbij het not done leek om openlijk over mentale problemen te praten, ligt definitief achter ons.

zich moeten conformeren. Het gaat hier vooral over lichamelijke veiligheid.

In de afgelopen 10 jaar heeft de aandacht voor de geestelijke (mentale) gezondheid van artiesten – terecht – een vlucht genomen. De tijd waarin een artiest naar buiten toe zogenaamd altijd sterk zou moeten zijn en waarbij het not done leek om openlijk over mentale problemen te praten, ligt definitief achter ons. De dood van de Zweedse DJ en producer Avicii heeft deze ontwikkeling versterkt. Tegenwoordig besteden meer en meer artiesten aandacht aan hun mentale welzijn, onder andere door op hun levensstijl te letten en door tijdig – als in preventief – met mental coaches samen te werken. Mental health is een vast onderwerp tijdens panels en talks op muziekconferenties en maakt onderdeel uit van verschillende muziekleidingen.

Mentale gezondheid kan contractueel geborgd worden in contracten tussen de artiesten en hun management en boekingsagenten. Managers en boekers worden in de regel betaald in de vorm van een percentage van bepaalde inkomsten die een artiest genereert, bijvoorbeeld met muziekverkoop, boekingen/optredens, sponsoring en merchandise. Deze vorm van beloning brengt het gevaar met zich mee dat er vrijwel uitsluitend op omzetmaximalisatie wordt aangestuurd. Dit kan ten koste gaan van de lichamelijke maar zeker ook mentale gezondheid van de artiest. Zo was Avicii vooral als producer in de muziekstudio in zijn element en veroorzaakte optreden op het podium grote spanningen

bij hem. Toch bleef zijn manager hem tot het uiterste pushen om wereldwijd optredens te verzorgen, vooral vanwege de hoge inkomsten die hij met deze optredens kon verdienen. Lichamelijke en geestelijke gezondheid van de artiest werd daarbij ondergeschikt gemaakt aan het geldelijke belang. Een slechte zaak die uiteindelijk mede tot de tragische dood van de Zweedse DJ en producer leidde.

Met de bedoeling om contractueel wat meer de vingers aan de pols te kunnen houden, kan in contracten tussen artiesten en managers en boekingsagenten opgenomen worden dat manager en boeker bij de uitvoering van hun professionele activiteiten te allen tijde de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de artiest in acht moeten nemen. Dit is als het ware een verdere inkleuring van de op managers en boekingsagenten rustende zorgplicht in het belang van de artiesten. Los van de juridische aspecten van zo'n afspraak is het voor de lange termijn altijd toe te juichen als partijen op deze manier met elkaar omgaan. Het kan de contractuele relatie met de artiest voor langere termijn – haast letterlijk – gezond houden doordat een artiest beter in zijn of haar vel blijft zitten en op niveau kan blijven presteren.

Veiligheid: gezamenlijke aangelegenheid

Veiligheid in de muzieksector is in mijn optiek vooral een gezamenlijke aangelegenheid. Het veiligheidsbegrip kent verschillende uitwerkingen en verdient een gezamenlijke aanpak. Organisatoren en promotors van concerten, evenementen en festivals, locaties, artiesten, medewerkers en bezoekers dragen daarbij ieder een eigen verantwoordelijkheid en kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan een inclusiever en veiliger muzikantschap en nachtleven.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Plus One Legal in Amsterdam

Lobby update

Huren, prijzen en kosten stijgen, de inflatie is torenhoog. Lonen en tarieven compenseren dat nauwelijks en de koopkracht daalt. De sector staat daarnaast voor ongekende uitdagingen: het herstel na corona, de aanpak van grensoverschrijdend gedrag en de grote hervormingen van de arbeidsmarkt die eraan komen.

Door Peter van den Bunder en Femke Strik

Voor de Kunstenbond is de kern van het antwoord op alle vraagstukken duidelijk: begin met eerlijke betaling, zorg voor gelijke behandeling en een veilige werkomgeving voor iedereen. Zonder invoering en handhaving van het fair pay-principe komt er geen structurele verandering op gang. Met een code alleen, of een goed voornemen kom je er niet: het gaat om de uitvoering. De Kunstenbond pleit in de lobby voor onmiddellijke invoering van fair pay in de culturele en creatieve sector. Fair pay is de pijler van de fair practice-code die zich richt op eerlijke betaling. (Op pagina 5 lees je over de rechtszaak die de Kunstenbond aanspant in de nasleep van corona. Zzp'ers zijn onevenredig benadeeld en daarvoor eisen wij met onze leden compensatie van de overheid. In het artikel hierna kun je lezen hoe sociale onveiligheid gestoeld is op economische ongelijkheid.)

- ingezonden mededeling -

In deze lobby update verdiepen we ons in de hervormingen van de arbeidsmarkt die in de kabinetsplannen terugkomen, en hoe dit voor onze sector uitpakt. Het kabinet wil zorgen voor meer kanselijkheid en bestaanszekerheid en kijkt daarvoor naar hervormingen op de arbeidsmarkt. De Kunstenbond is het eens met deze doelstelling, maar stelt dat de maatregelen die het kabinet hiervoor in gedachten heeft juist de meest kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt treffen. En ondertussen zitten we dus in onzekere tijden waarin de meeste mensen minder te besteden hebben of krijgen.

Afbouw zelfstandigenaftrek slaat de plank mis

Een van de meest in het oog springende concrete maatregelen voor zzp'ers die het kabinet voor ogen heeft, is het sneller afbouwen van de zelfstandigenaftrek. Dit is een

schijnoplossing van het probleem dat men wil bestrijden. Het kabinet raakt individuele zzp'ers in de portemonnee en een logische onderbouwing van het mogelijke positieve effect van deze maatregel ontbreekt. Integendeel: door inkomensondersteuning af te bouwen, terwijl er geen maatregelen worden getroffen die leiden tot betere bescherming en meer zekerheid, duwt het kabinet een groep kwetsbare werkenden juist de armoede in. De zzp'ers onder u die al wat langer meedraaien herinneren zich de afschaffing van de VAR nog wel. Het kabinet Rutte II regelde dit in 2016, met de wet DBA. De praktijk is sindsdien nog weinig veranderd. Marktmacht bepaalt hoe de arbeidsrelatie wordt geregeld: opdrachtgevers bepalen welk contract zij aanbieden. De wet DBA heeft dat niet veranderd omdat het kabinet de wet niet handhaaft: werk- en opdrachtgevers worden niet aangepakt.

- ingezonden mededeling -

VOOR ALS JE AAN JE TAKS ZIT

MUZIEKENZORG.NL

Heeft U speelproblemen, vermoeidheidsklachten of pijn?

Dispokineses = het vrij kunnen beschikken over houding en beweging. Ontwikkeld door een musicus voor musici.

Meer informatie:
Dianne Bolte, Dispokinesispraktijk:
tel. 026 445 34 84
Zie ook: www.dispokinesis.nl

In plaats daarvan kiest het kabinet ervoor om met aanpassingen op het gebied van bijvoorbeeld belastingen juist de individuen aan te pakken die veelal zelf helemaal geen keuze hebben in hoe hun arbeidsrelatie wordt vormgegeven. Het beleid benadeelt zo in het bijzonder zelfstandigen die helemaal niets met de vraag of ze nu wel of niet in loondienst zouden moeten werken te maken hebben. De Kunstenbond vindt dat kwalijk en stuitend. De Kunstenbond ziet dit als een manier om het falende eigen arbeidsmarktbeleid (niet kunnen of durven te handhaven) af te wentelen op zzp'ers via de weg van de minste weerstand.

Na het zzp-debat in juni volgen er dit najaar voortgangsbrieven van minister Van Gennip van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Deze brieven en processen zijn ook van belang voor de cultuursector: staatssecretaris Uslu heeft hier invloed op, maar is hier ook van afhankelijk. Samenwerking is dus geboden.

Inzet van de Kunstenbond: de culturele en creatieve sector vormt de lakmoesproef voor zzp-beleid, het moet in onze sector werken, anders kan het niet. We hebben onze sector als proeftuin aangeboden. Er volgen arbeidsmarktpilots onder regie van OCW en Platform ACCT, maar ook bij de aanpak schijnconstructies en beoordeling arbeidsrelaties willen we voorop lopen. Maar daarmee zijn we er niet. Deze projecten gaan op de middellange termijn pas effect hebben en we hebben nu urgente en prangende problemen.

Zzp'ers in de cultuursector zijn extra kwetsbaar door structurele onderbetaling

Juist in de culturele en creatieve sector is de stapeling van inflatie, kostenstijgingen en een beperkte en ongezonde arbeidsmarkt erg zorgelijk. In de sector, waarin relatief veel meer zzp'ers dan in andere sectoren werken, is structurele onderbetaling de norm. Hun

- ingezonden mededeling -

positie was al ver voor corona kwetsbaar, zo bleek uit onderzoek van de SER. Bij naar schatting tienduizenden zzp'ers en flexibel werkenden in de sector, is het inkomen nog lang niet hersteld in de nasleep van de pandemie. Daarbij werden zij tijdens de pandemie nauwelijks gesteund of gecompenseerd en kampen nog met schulden en hebben hun buffers opgegeten. Het tarief of lesgeld verhogen met meer dan 10% is nodig, maar dat raakt ook weer minder draagkrachtige bezoekers of cursisten.

Werkenden moeten gecompenseerd worden voor inflatie

De extra middelen voor cultuur (170 miljoen euro), compensatie voor gestegen energiekosten en huisvestingslasten, steun voor culturele instellingen en bedrijven: allemaal nodig, mits dit extra geld ook daadwerkelijk in de portemonnee van alle werkenden terecht komt. Anders blijft het druppelen op een steeds heter wordende plaat.

Nederlands Fluit Genootschap
Vereniging voor fluitisten in Nederland en Vlaanderen

- Voor alle fluitisten: amateurs, studenten en beroepsfluitisten, docerend en uitvoerend
- 4x per jaar tijdschrift FLUIT
- Activiteiten voor fluitisten: Workshops, Masterclasses, Lezingen, Beurzen van fluiten en fluitmuziek
- Ledenkorting op cd's en NFG-activiteiten
- Nieuwe leden ontvangen een gratis NFG-cd

Informatie en aanmelden:
www.nfg-fluit.nl – info@nfg-fluit.nl

Nederlands Fluit Genootschap – Postbus 75830, 1070 AV Amsterdam

Wie machtsmisbruik bij de wortel aan wil pakken, kan niet om eerlijke betaling heen

De afgelopen jaren kon je er niet omheen: seksueel grensoverschrijdend gedrag is een structureel probleem in de culturele en creatieve sector. Nadat #MeToo een grote beweging op gang bracht, kwamen ook in de internationale muziekindustrie verschillende verhalen bovendien over prominenten die hun macht misbruikten om seksuele grenzen op te zoeken van met name jonge ambitieuze vrouwen.

Door Peter van den Bunder en Femke Strik

Na de uitzending van Boos over *This is the Voice*, waarin presentator Tim Hofman grensoverschrijdend gedrag rondom de populaire talentenjacht aanklaarde, barstte de bom in de Nederlandse muziekindustrie. Vooral de houding van John de Mol in de uitzending leidde tot grote woede. De dag nadat het interview online verscheen, plaatsten de vrouwelijke werknemers van de Mol een advertentie in landelijke media: John, het ligt niet aan de vrouwen. Het gesprek was geopend: waar ligt het dan wel aan? Hoe pakken we het aan en wat kunnen we eraan doen om (seksueel) grensoverschrijdend gedrag in de toekomst te voorkomen?

Geen makkelijke vragen, maar het onderzoeksrapport *Over de Grens* van de Raad voor Cultuur uit eind juni 2022 wijst ons in de goede richting. Volgens dat stuk zijn de meest bekende voorbeelden, zoals de gebeurtenissen bij *The Voice*, slechts 'het topje van de ijsberg'; er is een cultuurverandering nodig. De belangrijkste aanbeveling die de Raad doet is: zorg voor eerlijke betaling en maak daarmee een einde aan de economische- en machtsongelijkheid in de sector. Dat die ongelijkheid groot is bleek ook uit het in augustus verschenen onderzoek *Een nog onverteld verhaal van Women INC.*, dat concludeert dat

mannelijke kunstenaars in Nederland 50% meer verdienen dan vrouwen.

Fair Pay

Die eerdergenoemde cultuurverandering kan niet plaatsvinden zonder eerlijke betaling: iedereen die werkt hoort daar fatsoenlijk voor betaald te worden. Het is simpelweg onrechtvaardig dat de mensen die werk doen dat zo belangrijk is voor onze maatschappij worden afgescheept met slechte betaling en slechte voorwaarden – en dat het onderlinge verschil, bijvoorbeeld op basis van gender, zo groot is. Door structurele onderbetaling zijn mensen namelijk té afhankelijk van werk – van poortwachters en opdrachtgevers – en kunnen ze zich niet op een veilige manier uitspreken. Neem deze angst en dit gevaar weg door de overmatige afhankelijkheid op te heffen, en grensoverschrijdend gedrag kan niet meer zonder consequenties bestaan. Kortom: wie machtsmisbruik bij de wortel aan wil pakken, kan niet om eerlijke betaling heen. Diversiteit en inclusie behoren ook tot belangrijke verbeterpunten voor de sector, die overigens niet los te zien zijn van eerlijke betaling. Zo staat geschreven in de Fair Practice Code, Code Diversiteit en Inclusie en Governance Code Cultuur. En zo concludeert ook de Raad voor Cultuur. Met het recente

onderzoek van Women INC. zijn de eerste harde cijfers beschikbaar die ongelijkheid op dit gebied in Nederland aantonen.

Om beleidsdoelen te stellen en halen met betrekking tot alle codes die we met elkaar hebben afgesproken, zouden deze data vanaf nu structureel gemonitord moeten worden. In het algemeen geldt dat er meer geld voor onze sector nodig is om alle nodige maatregelen omtrent sociale veiligheid handen en voeten te geven, te beginnen met Fair Pay.

Wat de Kunstenbond nu voor je kan doen

Voelt jouw werksituatie onveilig? Ervaar je geen ruimte om je uit te spreken? Twijfel je of jouw grenzen wel worden gerespecteerd, of gaat iemand er met handen en voeten over heen?

Als je lid bent van de Kunstenbond, kun je altijd contact opnemen met de juridische helpdesk. Samen kijken we wat voor jou de beste vervolgstappen zijn. Ook als je 'gewoon' je ei kwijt wil over deze materie, mag je ons als lid altijd bellen of mailen. De Kunstenbond is ook aangesloten bij Mores, meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in de culturele en creatieve sector, waar je met je verhaal terecht kunt bij een vertrouwenspersoon.

DE FAVORIETE COMPOSITIE VAN...

ROLF DELFOS, SAXOFONIST, COMPOSITIEUR, ARRANGEUR EN LID VAN DE REPARTITIE EN SOCU-COMMISSIE VAN STICHTING NORMA

'Moeilijk, er is zoveel moois. Laat ik voor een Nederlandse compositie kiezen. *Piccolo David*, van pianist Jeroen van Vliet. Een stuk van zeveneneenhalf minuut dat hij heeft opgenomen in de Rainbow Studio in Oslo. Met bassist Frans van der Hoeven en drummer Pascal Vermeer. Het staat op de cd *The Poet & Other Tales* uit 2008. Het is een heel simpele, instrumentale compositie die begint met drie akkoorden en acht maten. Dat is alles. Als je met zijn drieën aantooit wat je daarmee kan, op de manier waarop dit trio dat doet, dan laat je zien wat de essentie van jazz is. Ze illustreren perfect hoe je het beste muzikaal kan verwoorden wat jazz is door met weinig veel te doen. Ik gebruik het nummer daarom ook als voorbeeld in mijn lessen.

Toen ik het voor het eerst hoorde was ik er meteen door gepakt. Vanwege de sound en vanwege het samenspel. Eric Vloeimans heeft het ook opgenomen, mooie versie, maar mijn voorkeur gaat toch uit naar de originele uitvoering door het Jeroen van Vliet Trio. Een liedje waarvan het begin op acht maten is gebaseerd, daar zou je op een muziekacademie niet mee aan kunnen komen, maar als je ernaar luistert denk je: Jezus, wat kan er veel met zo weinig middelen. Dat doet je beseffen hoezeer je je bij het schrijven van je eigen muziek kunt beperken. Bij een klassieke compositie zouden acht maten het uitgangspunt kunnen zijn om het vervolgens te bewerken in de daarop volgende maten, bij jazz kan je genoeg hebben aan een A-viertje. De lol van jazz

is dat je elke keer weer nieuwe spanning kunt opbouwen, met het liedje als uitgangspunt. Een liedje dat de vrijheid geeft om te kunnen spelen wat je wilt. Dat je die vrijheid gebruikt, dát is de grote verdienste van jazz. Hoe ik er het liefst naar luister? In de auto. Dat is de beste manier om intensief naar muziek te luisteren, zeker in je eentje. Het is een enorm genoegen om op dit nummer - op een goeie manier - achter het stuur weg te dromen. Het is en blijft een meeslepend werk, ik kan het nog steeds niet vaak genoeg horen. Mijn zoon van 24, die meer geïnteresseerd is in techno, vindt het ook zo mooi. Het gaat door generaties heen. Door de jaren heen blijft het een sterk liedje. Het is tijdloos, niet echt stijlgebonden.'

Fiscale en administratieve dienstverleners, ook voor ZZP-ers

Zakelijke kracht en persoonlijke aandacht

Specialisten in artiestenzaken zoals:

- belastingaangiften
- jaarrekeningen
- fiscale advisering

Bezoek- en postadres:
Zielhorsterweg 57
3813 ZX Amersfoort
Tel.: 033-489 29 30
Fax: 033-445 02 20
info@bouwmanveldhuijzen.nl

Over (on)veiligheid

In het jaar dat ik geboren werd, overleed Abraham Maslow. Maslow kennen we allemaal om zijn beroemde behoeftenpiramide, die kortweg neerkomt op: een mens heeft veiligheid nodig, (eten, slapen, onderdak) om daarna tot artistieke ontplooiing te kunnen komen. Daar valt best wat op af te dingen en dat vond Maslow zelf ook, maar in de regel kan ik uit eigen ervaring zeggen dat een uitgehongerd mens zijn tijd meer besteedt aan het vinden van brood dan het schrijven van een nieuwe Bohemian Rhapsody.

In tijden dat ik meer dacht aan wat ik moest eten die dag, zonder werk zat door allerlei oorzaken en mijn artistieke ontplooiing echt geen prioriteit had, wist ik wel één ding zeker: ik leef in een veilig cultureel klimaat. Ik weet dat daar ergens werk voor me is, het is een kwestie van op zoek gaan en kansen pakken. Ik weet dat er altijd weer iemand is die me belt voor een invalklus, een bruiloft, een zangkoor, een hotellounge, een gig met een BN'er, een theatertour...en dan zou ik weer 'back in the game' zijn.

Maar nu voelt dat 180 graden anders. Nu het me goed gaat en ik nog steeds 'in the game' ben, voel ik me steeds onveiliger in het huidige culturele klimaat. We weten allemaal dat er in Den Haag een rode button is, waardoor in één klap het culturele leven plat kan komen te liggen. Er komen niet te overziene crises op ons af, met steeds meer stijgende prijzen. Niemand weet of het publiek de kaarten kan blijven betalen. En met de versnelde afbouw van de zelfstandigenaftrek is ook weer duidelijk dat de zzp'ers het afvoerputje zijn voor de politiek, die nog steeds haar keihard werkende onderdanen niet vertrouwt.

Daarom vind ik het heel moedig dat de Kunstenbond heeft besloten naar de rechter te stappen. Om op te komen voor de onrechtvaardige behandeling van kunstenaars tijdens de pandemie t.o.v. mensen in loondienst. Want als er onrecht gedaan wordt, dan kun je in Nederland gelukkig terecht bij de rechter. Maar wat als je in onveiligheid wordt gebracht door het politieke systeem, waar kan je dan heen? Wie beschermt je dan? Als ook in de cultuursector de basisbehoeften van Maslow (onderdak, energie, veiligheid) in het geding komen, hoe lang zal het dan duren voordat iedereen in een overlevingsstand komt? 'Eerst de Huur! Eten! De Energierekening! Geld over? Fijn! Kunst!'

De Duitse bondskanselier zei het onlangs: we laten niemand vallen. Rutte zei laatst ook zoiets, maar wat uit zijn mond komt, is al heel lang ongelooftwaardig.

Ik wens de Kunstenbond een zeer succesvolle gang naar de rechter toe. Ik hoor iemand applaudiseren. Maslow.

Maurits Fondse is pianist, zanger en songwriter

In goede en slechte tijden; blijf verzekerd!

De Kunstenaarbond biedt speciale verzekeringen aan, exclusief voor leden van de Kunstenaarbond. Het voorkomen van schade is natuurlijk beter, maar als er onverhoopt toch iets gebeurt, is het verstandig dit risico te hebben afgedekt met een goede en uitgebreide verzekering. Risico's zijn er immers altijd, gewoon omdat je leeft en onderneemt. Maar hoe bepaal je de risico's en welke moet je verzekeren?

Risico's en beperkingen

Laten we voorop stellen dat het onmogelijk is alle risico's te verzekeren. Dat hebben we de afgelopen twee jaar wel ervaren. Voor een groot aantal leden hebben de coronamaatregelen direct effect

gehad op werk en inkomen. Als werknemer kun je nog terugvallen op sociale voorzieningen, als zelfstandige niet of nauwelijks. En tegen een pandemie kun je je al helemaal niet verzekeren. Wel tegen inkomensverlies als gevolg

van arbeidsongeschiktheid. Een ongeluk zit soms in een klein hoekje en komt lang niet altijd door onvoorzichtigheid. Naast de verzekeringen voor uw muziekinstrument of materiaal is het goed om u ook eens te laten informeren over inkomen en arbeidsongeschiktheid. Daarbij kunnen de financiële gevolgen groter zijn dan een beschadigd instrument of deuk in uw auto.

Betere tijden

Natuurlijk hopen wij dat u binnenkort uw mooie vak weer zonder beperkingen kunt uitoefenen. De berichten zijn gunstig en naast een gezellig terrasje hoopt iedereen binnenkort ook weer een mooi optreden te kunnen bijwonen of een bezoek te brengen aan een museum of galerie. En heeft u op dit moment nog geen volle agenda, dan is het misschien een goed moment om samen met onze adviseurs uw verzekeringspakket nog eens door te nemen. Wellicht heeft u al jaren geleden uw verzekeringen afgesloten en staat er nog een instrument op de polis dat allang niet meer in uw bezit is. Of kunt u besparen op bijvoorbeeld uw autoverzekering door

over te stappen naar een andere verzekeraar. Wij berekenen graag of dat gunstig voor u is.

Speciaal voor leden van de Ntb/Kunstenaarbond

Wij hebben speciaal voor leden van de Kunstenaarbond een aantal verzekeringen waarvan de voorwaarden afgestemd zijn op kunstenaars en musici die als zelfstandig ondernemer werkzaam zijn. Denkt u bijvoorbeeld aan een instrumentenverzekering of gecombineerde aansprakelijkheidsverzekering voor privé en bedrijfsaansprakelijkheid. Neemt u contact met ons op voor de tarieven en voorwaarden: 035-5280070.

Hypotheken

Ten slotte brengen wij graag onder de aandacht dat Adviesgroep Van der Roest ook adviseert en bemiddelt in hypotheek. Niet alleen voor werknemers in loondienst maar ook voor zelfstandig ondernemers. Wellicht denkt u erover een huis te kopen, te verbouwen of te verduurzamen of wilt u alleen weten wat u met uw inkomen zou kunnen lenen. Ook hiermee zijn wij u graag van dienst. Voor een eerste oriënterend gesprek nemen wij de kosten voor onze rekening. En tegelijkertijd kunnen we dan samen met u de overige verzekeringen nog eens doornemen. Wilt u een gesprek inplannen? Belt u ons dan op 035-5280070.

**ADVIESGROEP
VAN DER ROEST**

Het Ntb-pakket:

- Instrumentenverzekering**
- Aansprakelijkheidsverzekering**
- Aansprakelijkheidsverzekering-Combi**
- Doorlopende Reisverzekering**
- Inboedelverzekering**
- Uitvaartverzekering**
- Autoverzekering**
- Opstalverzekering**
- Zorgverzekering**

HAALT
MEER
UIT
MUZIEK

Sena Sessions Online

🕒 **LIVE** IEDERE EERSTE DINSDAG VAN DE MAAND

Hoe moet je repertoire aanmelden? Wat is ongeclaimd repertoire? Welke fondsen zijn beschikbaar voor muzikanten? Elke eerste dinsdag van de maand organiseren wij een webinar waarin we antwoord geven op dit soort vragen. Het webinar is live te volgen én terug te kijken op Facebook en YouTube, waar we te vinden zijn onder de naam senarechten.

Sena

Onder de leden

Rolf Delfos

Altsaxofonist Rolf Delfos is onlangs toegetreden tot de Repartitie en SoCu-commissie van NORMA, op voordracht van de Ntb/Kunstenbond.

Wat doe je?

'Het is net een paardenstal,' zegt Rolf Delfos als hij het heeft over de bands waarin hij speelt. 'Het oudste paard is de groep The Houdini's, maar die speelt zelden op dit moment. De jongsten op stal zijn Artvark en Licks & brains, daar ga ik het meest mee op stap. En dan is er ook nog de Jazzinvaders. Ik prijs me gelukkig met zo'n stal, ik zit niet vaak om werk verlegen. Al schiet het schrijven er daardoor soms wel een beetje bij in.'

Delfos heeft op het moment van spreken net een optreden met Licks & Brains op de Wereldhavendagen achter de rug. Het zijn van die klussen die erbij horen, al moet je er niet te veel van hebben, vindt hij. 'We waren een beetje achtergrondmuziek en zagen veel ruggen; mensen kletsten geanimeerd door de muziek heen. Dat is best wel pijnlijk. In het covercircuit word je behandeld als een worstenbroodje. Betekent niet dat je dit

soort dingen helemaal uit de weg moet gaan; je moet als musicus alle opties open houden. In Nederland is leven van louter concerten onmogelijk.' Van optredens in het buitenland word je overigens niet rijk. 'Daar leg je als je niet uitkijkt zelfs op toe. Wel kun je er enorm van genieten. In Japan werden we met The Jazzinvaders gillend onthaald en met Artvark in Egypte was het ook een warm bad. Ook Duitsland heeft een grandioos publiek. Dan is het wat kille Amsterdam weer even wennen, al is het Bimhuis natuurlijk weer een prachtige club.'

Delfos weet tussen alle optredens door nog tijd vrij te maken voor lesgeven, als docent sax techniek en impro aan het Koninklijk Conservatorium en sax lichte muziek bij Artez Zwolle. 'Ik doe het met liefde en plezier, maar de lessen willen er wel eens bij inschieten als het heel druk is door het toeren. Gelukkig heb ik een goede regeling kunnen

treffen met de instituten waar ik lesgeef.' Daarnaast zat Delfos de afgelopen acht jaar in de Raad van Aangeslotenen van Sena. 'Het is echt jammer dat het voorbij is. Ik wil direct even kwijt dat ik diep respect heb voor iemand als een Anita Verheggen (beleidsmedewerkster muziek van Ntb/Kunstenbond en lid van de Raad van Aangeslotenen van Sena); hoe die op de bres staat voor muziek en wat ze heeft gedaan om het Investeringsfonds voor de popmuziek van de grond te krijgen. Het is fantastisch wat zij en anderen voor elkaar hebben gekregen tijdens corona. Zoiets als het versimpelen van een aanvraag voor het Muziekproductiefonds heeft zoveel musici geholpen. Bij sommige fondsen moet je hele bibliotheken inleveren en bij Sena gaat het met een paar A4'tjes.' Delfos was nauw betrokken bij het opzetten van het Dutch Performers House (DPH), dat musici op tal van manieren ondersteunt.

'Ook daar was Verheggen een van de drijvende krachten. Het DPH ontwikkelde weer Humble Heroes, een initiatief om sessiemuzikanten in het zonnetje te zetten.' Hij was best sceptisch toen Sena werd opgericht, 25 jaar geleden. 'En toen werd ik ineens gebeld door iemand van Sena over een kinder-cd die ik gemaakt had en dat we daarvoor een flinke smak geld kregen. Inmiddels is het behoorlijk laagdrempelig geworden om je laten registreren, wordt er snel uitgekeerd en is goed bij te houden wie waar te horen is, onder andere door fingerprinting.' Delfos is sinds kort lid van de Repartitie en SoCu-commissie van NORMA, op voordracht van de Vakgroep Muziek Ntb/Kunstenbond. Hij wil de bij Sena opgedane ervaring gebruiken om de repartitie bij NORMA te

verbeteren. 'Er moet voor onze achterban meer duidelijkheid komen in de afrekeningen. Voor NORMA is registratie van tv-optredens best lastig, het is diffuser dan de radio. Er is minder zicht op wie er deelneemt. Artiesten hebben het soms te druk om zich voor een tv-programma te laten registreren; maar als je als artiest niets invult ben je niet geregistreerd. We moeten hier iets op verzinnen.'

Wat heb je aan de Ntb/Kunstenbond gehad?

'Net zoals elke muzikant vind ik de instrumentenverzekering erg prettig. Verder ben ik aantal keer goed geholpen. Zo was er eens een geschil op het conservatorium in verband met tegenvallende inkomsten. Of we 20 procent van ons salaris wilden inleveren. Ik ben toen gaan praten met Ntb-jurist Mark Gerrits en die heeft het conservatorium duidelijk gemaakt dat dat niet kon. Verder had ik ooit een akkefietje met de directie van het Koninklijk Conservatorium, maar dankzij hulp van de bond liep dit met een sisser af.'

Jeroen Akkermans

Foto: Lenny Osterwijk

Wij weten wat er speelt!

Word nu lid!

tel. 020-2108050

www.ntb.nl

Wat heb je aan de Ntb/Kunstenbond?

- Juridische check contracten.
- Rechtsbijstand bij problemen met opdrachtgevers, inning achterstallige gages en weigering uitkeringen.
- Goedkoopste instrumentenverzekering met (wereld)dekking bij optredens.
- Begeleiding en advies over: de rechtsvorm die het beste bij je bedrijf past, belastingen en ouderdomspensioen.
- Zakelijke kennis van en netwerk binnen de muziek- en podiumwereld.
- Goedkope factureringsservice en loonadministratie optredens via artiestenverloningen.nl.
- Advies op maat over opbouw (muziek) carrière of lespraktijk, aanvragen van subsidies, maken van geluidsopnamen/cd's.

De Ntb/Kunstenbond is dé vakorganisatie voor musici